

Η ΙΔΙΟΓΡΑΦΟΣ ΔΙΑΘΗΚΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΟΣ (1704)

(Δέση αρ. 1048 — Συμβολαιογράφος Φραγκίσκος Βέλανος).

Ἐπιγράφομεν πιστῶς τὸ κείμενον μέχρι καὶ τοῦ στίχου 44 πού συμπληρῶνεται ἢ πρώτη σελὶς τῆς μακροσκελοῦς διαθήκης του καὶ ἔξακολουθοῦμεν περαιτέρω τὴν πιστὴν ἀντιγραφὴν, ἀποκαθιστῶντες τὴν ὀρθογραφίαν πρὸς διευκόλυνσιν τῶν στοιχειοθετῶν.

«*Εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς ἐλπίδος μας.
1704 Ἐπιφάνιου 25 εἰς Βενετία.*

Ἐστοντας καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου νὰ εἶσθαι θνητὴ καὶ τινὰς τὴν ἡμέραν μὴδὲ τὴν ὄραν τοῦ θανάτου | ναμὴν ἡξέυρη τηχένη τοῦ καθενὸς να προετιμάζετε διαναμὴν ἔλθη αἰφνῆδιος καὶ τὸν ἀρπάση | καὶ μὴνη ἡ ψυχὴ του ἀδιόρθοτος, τὸ αὐτὸ στοχαζόμενος ἐγὼ Ἰερεὺς Γρηγόριος ὁ μαρᾶς ποτε | ἀφέντι μάροκο ἀπὸ τὸ κάστρον τῆς Κρήτης μὰ, τὴν σήμερον εὐρησκόμενος εἰς τὴν βενε | τία κάτικος καὶ θέλοντας νὰ προετιμάσο καὶ ναδιατάξω τὰ ὅσα ἡ θελησῆς μου βούλετε | ζητὸ πρότο τὴν συνχορσι ἀπὸ τὸν κυριόν μου καὶ Θεὸν τῶν πολλῶν μου καὶ ἀμετρήτων σφαλ | μάτων ὁποῦ εἰς ὄλην μου τὴν ζωὴν ἔκαμα, καὶ ἀπὸ τὴν Παναγίαν μου καὶ Θεοτόκον Μα | ρίαν τὴν βοήθησαν εἰς τὴν ὁποίαν ἔχω τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου ναμουβοηθῆσι καὶ νὰ | μὴν ἀφίσι τὴν πολλὰ μου αμαρτολήν ψυχὴν ναπάγι εἰς τὰ βάσανα τῆς κολάσεως, μὰ αὐ | τὴ ὁποῦ πάντοτε μου ἐσιτάθη ἐλπίς καὶ βοηθὸς ναμου εἶναι καὶ μεταθάνατον βοήθησα, | καὶ ἀπὸ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους καὶ πάντας τοὺς ἁγίους παρακαλὸ τὴν πρεσβήαν. | Συνχορὸ καὶ εὐχομε ὀλονῶν τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐκηνῶν ὁποῦ εἰς τὸν κερὸν τῆς ζωῆς μου με | ἐβλάψασι, καθὼς παρακαλὸ καὶ ἐγὼ καθένα ὁποῦ ναελαβε βλάψιμον ἀπὸ λόγου | μου μὲ λόγο καὶ μὲ ἔργον διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀφεντοῦ τοῦ Χριστοῦ ναμου συνχορῆσι ἐξ ὅλης | του τῆς καρδίας. Ἐπίνω διὰ πησιούς μου Κομησάριους τὸν ἐκλαμπρώτατον ἀνθέντι | ντετόρε¹ Σαλβατὸρ Βάρδα καὶ τὸν ἐκλαμπρώτατον ἀνθέντι ντετόρε Τζώριτζη | Τζαντήρη καὶ οἱ δύο πολλὰ μου ἡγαπημένοι καὶ ἀρηβολοί φίλοι, τοὺς ὁποίους παρα | καλὸ ναδεχθούσι τὴν πῆραξην ἐτοῦτη καὶ νὰ τελειώσουσι τὰ ὅσα ἐδὼ κάτοθι θέλω | ὀρδηριάσο ἐπιθὶ καὶ ἔτιζι νὰ εἶναι ἡ θελησῆς μου

¹) = ἰατρός· ὁ Σαλβατὸρ Βάρδας ἦτο Κρητικὸς, ὁ δὲ Τζαντίρης ἦτο Κερκυραῖος.

καὶ νὰ μὴν μὲ ἀπαντοῦν ἄρουσι², μόνο | τὴν ἀγάπην ὁποῦ ἐοτάθη ἀνα-
 μεσό μας νατὴν φανερόσουσι καὶ μετὰ τὸν θάνατόμου | καὶ ὁ ἀφέντις
 ὁ θεὸς τὸς τὸ θέλει πλερόσι καὶ ἐδῶ καὶ εἰς τὴν μέλουσαν ζωὴν καὶ
 τὸς δίδω καὶ ἐγὼ ὁ | ἁμαρτωλὸς τὴν εὐχὴν μου. Οἱ αὐτοὶ μου ἀφένταις
 κομεσάριοι³ θέλο εὐθὺς ἀνά | μεσό τους νὰ κάμουσι Ἰνβεντάριο⁴ εἰς
 τὴν ὀλήγην φιοχηὰ οπου μου εὐρίσκετε διαναμὴν | κάνουσι σπέζαις⁵
 εἰς τὸ παλάτι⁶, καὶ κοφινιάρουμε⁷ εἰς τὴν καλὴν τὸς ἀγάπη καὶ δὲν
 θέλο νὰ δίζουσι | κόντο⁸ κανενὸς τὸν κερὸν ὅπου θέλουσι κηβερνήσι
 τὴν ὀλήγη μου φιοχηὰ καὶ ὅτι κάμουσι νὰ | εἶναι καλὰ καομένα. Εἰς
 ταῖς γραφαῖς μου δὲν θέλο νακαμουσι Ἰνβεντάριο μὰ νὰ | ταῖς βάλουσι
 ὄλαις εἰς μίαν κασέλα ὅστε ὁποῦ ὁ ἀνηψὸς μου μὲ κομοντιόν⁹ του νὰ
 ταῖς διαβάσι | διανα διαλέξι ἐκίνας; ὅπου εἶναι χροιαζόμεναις ναταῖς
 φυλάξι. Καὶ ἀνλάχη καὶ δὲν | εὐρεθοῦσι οἱ δύο μου κομεσάριοι εἰς τὴν
 Βενετία, ὅποιος εὐρεθῆ τὸν παρακαλὸ νακά | μὴ τὰ χροιαζόμενα τῆς τα-
 φῆς μου καὶ νακάμη καὶ τὸ Ἰνβεντάριο καὶ ὁσὰν ἔλθη καὶ ὁ ἄλος | νὰ
 τεληόσουσι τὰ ἐπίληπα. τοὺς ὁποίους ἀβερίτρο¹⁰ πὸς ἔχω ἓνα λήμπρο¹¹
 μεγάλο στενὸ | καὶ μακρὴν δεμένο μὲ μεπεργαμίνα¹² καὶ εἰς αὐτὸ ἔχω
 γραμένα τὰ ὅσα μουεὐρίσκοτε | τόσον ταμομπηλε¹³ ὁσὰν καὶ τὸ σιτάμ-
 πηλε¹⁴ ὅλα γραμένα μὲ γραμματα ἡδικάμου καὶ | ἀπαντὸ θέλουσι κα-
 ταλάβη κάθε πράμα. Θέλο καὶ ἂν ἀποθάνο εἰς τὴν Βενετία γῆ¹⁵ εἰς |
 τὰ περιχοράτης ναμὲ ἐνταφιάσουσι εἰς τὴν ! ἐκκλησία μας τοῦ ἀγίου
 Γεωργίου τῶν Γραικῶν εἰς τὴν ὁποίαν ἀφίνο διαμίαν φορὰν δουκάτα
 πέντε, τὴν ἰκόνα τῆς ἐλπίδος μου τῆς Κυρίας τῆς μεσο | παντίτησας
 ὁποῦ ἔχω εἰς τὸ σπῆτι μου, μὲ ἐπαρικήνησαν κάποιιο ἀπὸ τοὺς ἄρχον-
 ταις τοῦ | γένους μας νὰ τὴν δόσο εἰς τὴν ἐκκλησίαν διανατὴν βάλουση
 ἀποπανοθηδὸ ἀπὸ τὴν θύραν | τοῦ ἀγίου Βήματος ἐκεῖ ὁποῦ κάθε χρό-
 νο τὴν βάνο τὴν ἀγίαν λαμπρὴν διατὶ ἔχουσι γνώμη νὰ μειακάμουσι
 | τὰ διάσπηλα καὶ ἡδοκά τὸς λόγο νὰ τὸς τὴν δώσω καὶ ἐβάλασι πάρ-
 τε¹⁶ εἰς τὸ Καπίτολο¹⁷ εἰς τὸν καιρὸν ὁποῦ | ἦτον βαρδιάνος¹⁸ ὁ αὐ-
 θέντης ὁ ἀντώνιος ὁ μασανῆς καὶ ἐπέρασε ἡ πάριτε νὰ τὴν βάλουσιν
 εἰς μόδον ὁποῦ νὰ σφα | λίζεται μὲ πορτέλαις διὰ νὰ μὴν τὴν χαλάση
 ἡ σκόνη, μὰ κατόπι ὁποῦ ἐπέρασεν ἡ πάριτε ὁ ἐχθρὸς τῶν | ζιζανίων
 ἔσπειρε ζιζάνια εἰς κάποιους ὁποῦ δὲν θέλουσι νὰ μεταγένοσι τὰ διά-
 σπηλα καὶ ἐπήγασι καὶ ἔσο | σπενιάρουσι¹⁹ μὲ τὴν δικαιοσύνη καὶ ἔως

²) = ἐγκαταλείπω. ³) = ἐπίτροποι, ἐκτελεσταί. ⁴) = ἀπογραφή.

⁵) = ἔξοδα. ⁶) = ἐννοεῖ τὸ Δικαστήριον. ⁷) = ἐμπιστεύομαι.

⁸) = λογαριασμό. ⁹) = εὐκαιρία. ¹⁰) = εἰδοποιῶ.

¹¹) = κατὰσπιχον. ¹²) = περγαμηνή. ¹³), ¹⁴) = κινητὰ καὶ ἀκίνητα.

¹⁵) = ἦ. ¹⁶) = πρότασις. ¹⁷) = συνέλευσις τῶν μελῶν.

¹⁸) = φύλαξ. ¹⁹) = ἀνακόπτω.

τώρα δὲν ἐσεβαστήκασι νὰ κάμουνσι τίποτα, καὶ εὐρίσκεται αὐτὴ ἡ εἰ-
κό | να εἰς τὸ σπίτι μου. Καὶ ἀνίσως ἐξῶντός μου δὲν σεβαστοῦσι νὰ
τὴν βάλουσι, θέλω ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀρένταις τοὺς | Κομισαρίους μου
ὅποιος θελήσει, νὰ λάβῃ τὸ κόμονιο νὰ τὴν πάρῃ εἰς τὸ σπίτι του μὲ
τὸ κασόνι τῆς διὰ νὰ | τὴν κρατῇ σφαλιστὴ νὰ μὴν τὴν βλάπτῃ ἢ σκό-
νη καὶ τὴν θέλει ἔχει βοήθειαν καὶ νὰ προκουράρουσι²⁰ ἴσως κοὶ τοῖς
| παρακινήσουσι νὰ τὴν βάλουσι ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἡ μεγάλη μου ἐπιθυ-
μία. Μὰ ἂν ἴσως καὶ δοῦσι πῶς δὲν | εἶναι καμμία ἐλπίδα καὶ περᾶ-
σουσι δύο χρόνοι καὶ δὲν σεβαστοῦσι καθὼς ἄνω γράφω, τότες οἱ ἀ-
σένταις | οἱ κομισαριοὶ μου νὰ προκουράρουσι νὰ εὗρουσι καμμίαν
ἐκκλησίαν ὅποια τοῖς θέλει φανῇ ἐδῶ εἰς τὴν Βερετίαν | νὰ τὸς τὴν
δώσωσι, μὰ νὰ θελήσουσι νὰ τὴν βάλουσι εἰς κανένα ἀλιάρε²¹ ὅπε νὰ
σφαλίζεται μὲ πορτέλαις διὰ νὰ | μὴν τὴν χαλάσῃ ἢ σκόνη καὶ ὄχι εἰς
ἄλλον μόδον. Ἔχω περὶ²² ἐλπίδα πῶς οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ἐκκλησίας μας
| νὰ μὴν τὴν ρεφουδάρουσι²³, μὰ νὰ τοὺς φωτίσῃ ἡ Παναγία νὰ συ-
βαστοῦσι νὰ τὴν βάλουσι ἐκεῖ ὅπου ἐπιθυμῶ | καὶ ὅπου ἦταν πάντα ὁ
λογισμὸς μου διὰ βοήθειαν τῆς ψυχῆς μου. Ἀρίνω εἰς τὴν αὐτὴν ἐκ-
κλησίαν τοῦ | ἁγίου Γεωργίου τὰ διακόσια δουκάτα ὅπου ἔχω εἰς τοὺς
Γοβερνατόρους ντέλα ἐντράδα²⁴ πρὸς τέσσαρα τὰ ἑκατὸν | νὰ τὰ τζιρά-
ρουσι εἰς τὴν παρτίδα τῆς ἐκκλησίας διὰ νὰ ξοδιάζουσι τὸ πρὸ τῶν
ἑκατὸν | δουκατῶν εἰς τὸ λάδι τοῦ καντηλιοῦ ὅπου ἀνύρει ὀμπροσιάς
εἰς τὴν Παναγία μου ἤγουν | ἐκεῖνο ὅπου εἶναι ὀμπροσιάς εἰς τὴν θύ-
ραν τοῦ ἁγίου Βήματος. Καὶ τῶν ἄλλων ἑκατὸ | τὸ πρὸ, νὰ μοιράζουσι
τὰ τρία δουκάτα κάθε χρόνο εἰς τοὺς πτωχοὺς διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ μα-
κα | ῥίτη τοῦ ἀρέντη τοῦ πατέρα μου ὅπου μοῦ ἄφισεν εἰς τὸ τεισιμέν-
το²⁵ του νὰ μοιράζω κάθε χρόνο | τοῦ ἁγίου Νικολάου, δουκάτα πέν-
τε, δίδοντας ἀπ' αὐτὰ τὴν λειτουργία τοῦ ἁγίου Σάββα καὶ τοῦ | ἁγίου
Νικολάου, καὶ ὅταν ἐμοιράσαμεν μὲ τὸν ἀδελφόν μου ἔλαβα εἰς τὴν
τζέκα δουκάτα | ἐβδομήντα καπιτάλε διατὶ ἐπληρώσανε ἐφτὰ εἰς τὰ
ἑκατό, μὰ ἀπήτης²⁶ τὰ ἐρεγολάρισαν²⁷ εἰς τὰ τρία, δὲν σκοδέρων²⁸ πα-
ρὰ δύο ἰντζίρικα²⁹ καὶ ἐγὼ ἀρίνω ἑκατὸ ὅπου πληρώνουσι | τέσσαρα,
λοιπὸν τὰ τρία νὰ δίδουσι εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἡμισὸ δουκάτο νὰ δι-
δουσι τοῦ ἐφημερίου | ὅπου εἶναι εἰς τὴν ἐβδομάδα τοῦ ἁγίου Σάβ-
βα καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου διὰ νὰ κάνη τὸ μνημόσυνο | καὶ τρισάγιον
εἰς τὰ ὀνόματα ὅπου παρακάτω θέλω γράψω τὰ ὅποια νὰ τὰ γράφουσι
εἰς τὸ λί | μπρο τῆς ἁγίας Πρόθεσης ὅπου κρατοῦσι εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα

²⁰) = φρονιζῶ. ²¹) = βῆμα. ²²) = ὄμως. ²³) = ἀρνοῦμαι.
²⁴) = Δημόσιοι εἰσπράκτορες. ²⁵) = διαιθήκη. ²⁶) ἀπήτης = ἀφότου.
²⁷) = κανονίζω. ²⁸) = εἰσπράττω. ²⁹) = περιπτώ.

καὶ ἀνισῶς καὶ εἶναι ἄλλος ἔφη | μέριος τοῦ ἁγίου Σάββα καὶ ἄλλος
τοῦ ἁγίου Νικολάου, γὰρ δίδουσι καθενὸς τὸ ἕνα κάρτο διὰ γὰρ | κἀνή ὁ
καθένας ἀπόσπερα τὸ μνημόσυνο καὶ ἀπολείτουρα τὸ τρισάγιον. Καὶ
τὸ | ἄλλο ἡμισὸ δουκάτο γὰρ τὸ δίδουσι τοῦ ἐκκλησιαάρχῃ κάθε χρόνο
εἰς παντοτεινὸ διὰ τὸν κό | πον του ὁποῦ ἀνάφτει τὸ καντήλι τῆς Πα-
ναγίας μου. Καὶ ἀνισῶς καὶ δὲν θελήσουσι γὰρ δεχθοῦσι | εἰς τὴν ἐκ-
κλησία τὴν Παναγίαν μου, θέλω καὶ εἰς ὅποιαν ἐκκλησία τὴν δεχθοῦ-
σι, γὰρ τοὺς τζι | ράροουσι τὰ ἑκατὸ δουκάτια ὁποῦ ἀφίνω διὰ τὸ λάδι
τοῦ καντηλιοῦ διὰ γὰρ ἀνάφτη καὶ ἐκεῖ τὸ καντήλι τῆς. Καὶ τὰ ἄλλα
ἑκατὸν ἄς εἶναι εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ γὰρ τὰ ντισπενσάροουσι⁸⁰ | καθὼς
ἄνωθε λέγω. Ἀκόμη ἀφίνω εἰς τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Γεωρ-
γίου ἕνα ῥέλι | ἡβάριον⁸¹ μὲ τέσσερα βάζα ἀπὸ χάρκωμα, χρυσομένα
μὲ τὸ ἀρμαράκι τος ἀπὸ | περὲρ⁸² μαῦρο μὲ φηγούραις χρυσομέναις
διανατὸ βάλουσι ἀπάνω εἰς τὸ ἀλιάρε τῆς ἁγίας | προθέσεως γὰρ τὰ σερ-
βίρωνται οἱ ἱερεῖς εἰς τὴν εἴσοδον εἰς ταῖς ἐσοταῖς γὰρ παρακαλοῦσι |
διὰ τὴν ψυχὴν μου, μὰ τὸ κλειδί γὰρ τὸ βασιῆ πάντα ὁ ἀφέντης ὁ Β:-
κάριος⁸³ καὶ μόνον ὅταν εἶνε | ἐσοταῖς ὁποῦ λειτουργοῦσι πολλοὶ ἱερεῖς
γὰρ τὸ ἀνοίγουσι. Εἰς τὰ αὐτὰ βάζα εἶναι εἰς τὸ ἕνα | ἕνας σταυρὸς
χρυσὸς καὶ μὲ μαρογαυιῶρι καὶ ἔχει εἰς τὸ μέσον ἀπὸ τίμιον ξύλο τοῦ
Σταυροῦ, | εἰς τὸ ἄλλο, κομμάτι κόκκαλο τοῦ τιμίου Προδροῦμου, εἰς
τὸ ἄλλο, ἕναν ἀφτι τοῦ ἁγίου Γεωργίου | δεμένο μὲ ἀσῆμι. Καὶ εἰς τὸ
ἄλλο εἶναι τρία κομμάτια Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρη | γορίου τοῦ
Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἀκόμη ἀφίνω εἰς τὴν ἐκ-
κλησίαν | τὸ φελόνι μου τὸ βελουδο κολὸρ νιὲ φόγο⁸⁴ τὸ φόντο, μὲ φιό-
ρε πολύλογα, μὲ τὸ πετραχῆλι του | καὶ ὑπομάνικα. Καὶ ἀφίνω καὶ
ἕνα ποιηροκάλυμμα ὁποῦ ἔχω ἄσπρο ῥάζο ῥεκαμάδο⁸⁵ | διὰ γὰρ τὸ σερ-
βίρουντε ὅταν πᾶσι γὰρ μεταλαμβάνουσι τοὺς ἀρρώστους.

Ἀφίνω τοῦ Πανιερωτάτου | αὐθεντὸς Μητροπολίτου τὸ πετραχῆλι
μου τὸ κόκκινο, βελουδο ῥεκαμάδο καὶ τὰ ὑπομάνι | κά του ἀπὸ ῥάζο
ῥεκαμάδα καὶ τὴν ζώνη μου τὴν πράσινη, παρακαλῶντας τὸν Πανιερω-
τατον | γὰρ τὰ δεχθῆ διὰ σημεῖον τῆς εὐλαβείας μου καὶ γὰρ θυμᾶται
ὅταν λειτουργῶ γὰρ παρακαλῆ διὰ τὴν | ψυχὴν μου. Ἀκόμη θέλω καὶ
κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸν τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Σάββα ὁποῦ λει- |
τουρῶ ὁ ἀφέντης ὁ Μητροπολίτης διὰ τὸν ποιτὲ Μαιομιλιὰν Τρόνκο⁸⁶
γὰρ δίδουσι τῆς Πανιερότη | τὸς του ἀπὸ τὰ καλά μου ἕνα δουκάτο γὰρ

⁸⁰) = κατανέμω. ⁸¹) = λειψανοθήκη. ⁸²) = ἀχλαδιά.

⁸³) = ὁ ἐκ τῶν ἐπιτρόπων ἐπιμελητὴς τοῦ Ναοῦ. ⁸⁴) = χρῶμα πύρινον.

⁸⁵) = κεντητό.

⁸⁶) Ὁ Τρόνκος ἦτο Κύπριος· ἐχρημάτισεν ὑπηρέτης τοῦ Θωμᾶ Φλαγγίνη.

μοῦ πέρην μερίδα μὲ τὰ κάτωθεν ὀνόματα τῶν ἀπε | θαμένων μου καὶ ἀπολείτουργα νὰ κάνη ἓνα τρισάγιον ἀπάνω εἰς τὸν τάφον ὁποῦ μὲ θέλουσι ἔντα | φιάσει μὲ τὰ αὐτὰ ὀνόματα. Ἀκόμη τὴν ἡμέραν τῶν ψυχῶν ὁποῦ λειτουργᾷ διὰ τὸν ποτε ἀθόνητη Ἔκρη³⁷ νὰ τοῦ δίδουσι ἄλλον ἓνα δουκάτο εἰς παντοτεινὸ νὰ κάνη τὰ ὅμοια μερίδα καὶ τρισάγιον. |

Θέλω ὅτι νὰ δώσωσι διὰ μίαν φορὰν τῶν ἀφεντῶν τῶν ἐφημερίων δουκάτα δέκα νὰ μοῦ κάμωσι τό | σαις λειτουργίαις καὶ πάντα εἰς τὸ τρισάγιον νὰ ἀναγνώθωσι τὰ κάτωθι ὀνόματα τῶν ἀποθαμένων μου. |

Ἀκόμη θέλω καὶ ἀπὸ τὸ καθηγητάλε³⁸ ὁποῦ ἔχω εἰς τὸ νιάτσιο τοῦ ἀλατζοῦ³⁹ πρὸς τέσσερα εἰς τὰ ἑκατὸ | νὰ τζιράρουνσι τὰ διακόσα δουκάτα οἱ ἀφένταις οἱ κομισάριοί μου λέγοντας | *capellani*⁴⁰ *di s. Zorzi di Greci* διὰ νὰ σκοδέρουνσι τὸ πρό⁴¹, κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸ οἱ ἐφημέριοι | ὁποῦ κατὰ καιρὸν θέλουσι εἶσται νὰ τὰ μοιράζουσι οἱ τρεῖς τος, μὰ τὸ καβεδάλε νὰ στέκη κοντετζιονάδο⁴² εἰς παντοτεινὸ καὶ ποτε τινὰς νὰ μὴν μπορῆ νὰ τὸ δισπονέρη⁴³, δίδοντάς τος ὄμπλιγο⁴⁴ καθένας εἰς τὴν | ἑβδομάδα του νὰ μοῦ πέρην μερίδα εἰς τὴν ἅγιαν Πρόθεσιν μὲ τὰ κάτωθε ὀνόματα τῶν ἀπεθα | μένων μου κάθε μέρα καὶ κάθε Κυριακὴ ἀπόσπερα νὰ κάνη μία παράκλησι τῆς Πα | ναγίας μου, καὶ τρισάγιον τῆ Δευτέρα ἀπολείτουργα μὲ τὰ κάτωθεν ὀνόματα : Μάρκου, | τοῦ πατέρα μου, Γεωργίας τῆς μητρός μου, Πηγῆς τῆς μητρικῆς μου, Ἰωάννου Ἀορέλιου, Νικολάου, | Μαρίας Ἰωάννου Ἀορέλιου, Γεωργίου, Νικολόζας, Μαρίας, Ζαμπέτας, Πελαγίας, | Πέτρου, Εὐγενίας μοναχῆς, Γεωργίου ἱερέως, Μαρίας πρεσβυτερίνας, Θεοδοσίου, Ἰωάννου, | Μπεντίου, Ἄννης, Μαρίας, Εὐθῆνης, Ἄντιω | νίου, Βίτωρος, Ἐλένης, Γεωργίας, Ἄντωνίου, Μιχαήλ, Ἰωάννου, Ἄντιωνίου καὶ Γρηγορίου ἱερέως ἑμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

Ἀκόμη ἀφίνω | τὰ ἄλλα διακόσια δουκάτα ὁποῦ ἔχω εἰς τὸ αὐτὸ νιάτσιο τοῦ ἀλατζοῦ⁴⁵ νὰ τὰ τζιράρουνσι : «*monache* | *s. Zorzi di Greci*» καὶ νὰ σκοδέρουν τὸ πρό ὁ ἀφέντης ὁ βαρδιάνος εἰς παντοτεινὸ νὰ τὸ δίδῃ τῶν κυρα | καλογράδων τοῦ μοναστηρίου μας, δίδοντάς τος ὄμπλιγο νὰ κάνουνσι κάθε τρίτη μίαι παράκλησι τῆς | Παναγίας διὰ τὴν ψυχὴν μου καὶ διὰ τῶν ἀπεθαμένων μου τῶν ἄνωθε. Καὶ ταῖς παρτίδαις ὡσάν | ταῖς τζιράρουνσι νὰ ταῖς δίδουσι εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ ταῖς βάνουσι εἰς τὸ λίμπρο νὰ μὴν χαθοῦσι. |

³⁷⁾ = ὁ Βερνάρδος Ἔκρης, ἐκ τῶν προκρίτων τῆς Κοινότητος, ἦτο Κύριος.

³⁸⁾ = κεφάλαιον. ³⁹⁾ = ἦτο κρατικὸς ὄργανισμὸς διαχειριζόμενος τὸ ἀλάτι.

⁴⁰⁾ = ἱερεὺς παρεκκλησίου. ⁴¹⁾ = τὸ ἔσοδον, ὁ τόκος.

⁴²⁾ = ὑπὸ ὄρους. ⁴³⁾ = διαθέτω. ⁴⁴⁾ = ὑποχρέωσις.

⁴⁵⁾ ἀλατζοῦ = ἀλατιοῦ.

Ἄφινω εἰς τὴν Ἁγίαν Παρασκευὴν εἰς τὴν Λέζενα⁴⁶ τέσσερα ἀπὸ
 τὰ ξελικβάρια μου τὰ ξύλινα | χρυσομένα μὲ τὰ ἅγια λείψανα εἰς τὰ
 ὁποῖα εἶναι εἰς τὸ ἕνα κομμάτι μικρὸ κόκκαλο τῆς ἀγίας | Παρασκευῆς,
 εἰς τὸ ἄλλο τῆς Ἁγίας Ἐθγενίας, εἰς τὸ ἄλλο τῆς ἀγίας Θεοδώρας τῆς
 ἐν Ἄλεξαν | θρεῖα, καὶ εἰς τὸ ἄλλο τῆς ἀγίας Θεοδοσίας καὶ δύο εἰκό-
 2 νες τῶν διαστήλων, τοῦ ἀφέντη | τὸ Χριστὸ τὸ πλειὰ μεγαλύτερο καὶ
 1 πλατύτερο ἀπὸ ὅλα ὁποῦ ἔχω καὶ τὸν ἅγιον Γεώργιον καὶ μίαν Ἐπι-
 2 καθήλωσι⁴⁷ ἀπὸ ταῖς δύο ὁποῦ ἔχω τὴν μεγαλύτερη, δίδοντάς τος |
 ὄμπλιγο νὰ γράψουσι εἰς τὴν ἁγίαν Πρόθεσι τὸ ὄνομά μου καὶ τὰ ἄ-
 νωθε ὀνόματα τῶν ἀπο | θαμένων μου νὰ μᾶς πέρουσι μερίδα καὶ νὰ
 κάνοσι καὶ ἕνα τρισάγιον κάθε Κυριακὴν | ἀπολείτουργα εἰς παντοτει-
 νόν. Ἀκόμη ἀφίνω εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον εἰς τὴν Πόλα⁴⁸ | ἄλλα
 τέσσερα ξελικβάρια ἀπὸ τὰ ξύλινα χρυσομένα, μὲ τὰ ἅγια λείψανα εἰς
 τὰ | ὁποῖα εἶνε εἰς τὸ ἕνα, τοῦ ἁγίου Μερχουρίου, εἰς τὸ ἄλλο τοῦ ἁγίου
 Πέτρου τοῦ ἐν Ἄλε | ξανθρεῖα, εἰς τὸ ἄλλο τοῦ ἁγίου Ἐυμενίου ἀρχι-
 2 επισκόπου Κρήτης καὶ εἰς τὸ ἄλλο | τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καλυβί-
 2 του καὶ δύο εἰκόνες τῶν διαστήλων, τὸν ἅγιον Νικόλαον καὶ | τὸν ἅ-
 1 γιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, ὁποῦ εἶνε καὶ τὰ δύο κονπάνια⁴⁹ καὶ
 2 ταῖς θύραις τοῦ Ἁγίου | Βήματος, δίδοντάς τος ὄμπλιγο νὰ γράψουσι
 εἰς τὴν ἁγίαν Πρόθεσι τὸ ὄνομά μου καὶ τὰ ἄνωθε τῶν ἀποθαμένων
 μου νὰ μᾶς πέρουσι μερίδα καὶ κάθε Κυριακὴ ἀπολείτουργα | νὰ κά-
 νουσι ἕνα τρισάγιον μὲ τὰ ἄνωθε ὀνόματα, ἀκόμη ἀφίνω εἰς τὴν κυ-
 ρίαν τὴν | Τριμάρτυρο ὁποῦ ἐκίσασι οἱ ἀφένταις οἱ Κρητικοὶ εἰς τοὺς
 Κορροφὸς τέσσερα ξελικβι | ἄρια ἀπὸ χάρκωμα χρυσομένα μὲ τὰ ἅγια
 λείψανα εἶναι εἰς τὸ ἕνα τῆς ἀγίας | Πελαγίας καὶ εἰς τὸ ἄλλο τῆς ἀ-
 γίας Θέκλας τῆς πρωιομάρτυρος μὲ τὸ ἀρμαράκι ὁποῦ τὰ | ἔχω. Καὶ
 2 δύο εἰκόνες τῶν διαστήλων, τὸν Ἀφέντη Χριστὸν καὶ τὴν Παναγίαν ἐπὶ
 1 Θρόνου | ὁποῦ εἶναι κονπάνια⁴⁹ καὶ τὴν Κοίμησι τῆς Παναγίας ὁποῦ
 ἔχω ἐπάνω εἰς τὸ ἄλταρέτο⁵⁰ μου | διὰ νὰ τὰ σερβίρουνται διὰν κάνοσι
 τὴν προτζεσιόν⁵¹ τοῦ Ἀγγούσιου, δίνοντάς τος ὄμπλιγο | νὰ γράψουσι
 εἰς τὴν ἁγίαν Πρόθεσιν τὸ ὄνομά μου καὶ τὰ ἄνωθε τῶν ἀποθαμένων
 μου νὰ μᾶς πέρ | νουσι μερίδα καὶ κάθε Κυριακὴ ἀπολείτουργα νὰ
 μᾶς κάνοσι ἕνα τρισάγιον. | Ἀκόμη ἀφίνω εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
 ἁγίου Δημητρίου εἰς τὴν Ζάκυνθον ὁποῦ εἶναι νοικο | κύρης ὁ ἀφέν-
 τῆς ὁ Παπακόλας τέσσερα ξελικβάρια ἀπὸ τὰ ξύλινα χρυσομένα | μὲ
 τὰ ἅγια λείψανα ποὺ εἶνε εἰς τὸ ἕνα ὀλίγο λείψανο τοῦ ἁγίου | Σάββα

⁴⁶) Lesena ἢ Lussin = νηοὶς τῆς Δαλματίας.

⁴⁷) ἐπικαθήλωσι = ἀποκαθήλωσις. ⁴⁸) Pola = λιμὴν Γιουγκοσλαβίας.

⁴⁹) = σύντροφοι, ἀπαράλλακτοι. ⁵⁰) = μικρὸς βωμός. ⁵¹) = λιτανεῖα.

εἰς τὸ ἄλλο τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρήσει. Εἰς τὸ ἄλλο τοῦ ἁγίου | Ἐφρέμ τοῦ Σύρου. Καὶ εἰς τὸ ἄλλο τῆς ἁγίας Θεοδώρας τῆς Ἀγιοῦστας καὶ δύο εἰκόνες τῶν διασιτήλων τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν 2
 Πρόδρομον | ἐκεῖνον ὅπου εἶναι μὲ ταις φτεροῦναις καὶ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον καὶ τὴν | ἄλλην Ἐπικαθήλωσι ὅπου εἶναι μὲ τὴ 1
 σοῦτζα⁵² χρυσομένη, δίδοντάς τος ὄμπλιγο νὰ γράψουσι | τὸ ὄνομά μου εἰς τὴν ἁγίαν Πρόθεσι καὶ τὰ ἄνωθε τῶν ἀποθαμμένων μου νὰ μᾶς 2
 πέρονουσι | μερίδα καὶ κάθε Κυριακὴ ἀπολείτουργα νὰ κάνουσι ἓνα τρισάγιον μὲ τὰ ἄνωθε ὀνόματα | ἀπάνω εἰς τὸν τάφον ὅπου εἶναι θαμμένος εἰς τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν ὁ ποτε μου ἀδελφός Ἰωάννης Ἀορέλιος. Ἀφίνω ταις δύο εἰκόνας τῶν διασιτήλων ὅπου εἶναι μὲ ταις σοῦτζαῖς χρυσομέναις | κονπάνιαις, τὴν Παναγία ἐπὶ Θρόνου καὶ τὸν ἅγιον Σάββα νὰ ταις δώσουσι εἰς τὴν ἐκκλη | σίαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου λεγομένου Μπράγορα εἰς τὴν κοντράδα⁵³ μου διὰ νὰ ταις βάλουσι εἰς | τὴν καπέλα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὴν χώραν | τῆς Περάγας τριτόριο⁵⁴ τῆς Πάντουβας ἔδωσα μίαν εἰκόνα μεγάλη τῆς Πανα | γίας, τὴν Ὁδηγήτρια, καὶ τὴν ἐβάλασι εἰς 1
 ἓνα ἀλτάρε, εἰς τὴν ὁποῖαν θέλουσι νὰ δώ | σουσι τὸ καντήλι μου τὸ ἀργυρό, ἀδὲν τὸ ἔχω δοσμένο ζῶντος μου καὶ διὰ νὰ ἀνά | φτουσι τὸ αὐτὸ καντήλι ἐγὼ τοὺς δίδω τὴν σήμερον τρεῖς μπότζανις⁵⁵ λάδι κάθε | χρόνον καὶ τὸ ἀνάφτουσι κάθε σκόλη ἀπὸ τὸ ταχὺ ἕως τὸ βράδν καὶ θέλω ὅτι νὰ δὶ | δουσι ἀπὸ τὸ δεξίδουό μου κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸ δουκάτα ἐξὶ τῶν ἀδελφῶν τῆς | αὐτῆς ἐκκλησίας ὅπου τοὺς ἐπονομάζουσι *i fratelli della Fabrica* διὰ νὰ ξοδιάζουσι | ἐκεῖνον ὅπου χρειάζεται διὰ νὰ ἀνάφτη τὸ αὐτὸ καντήλι καὶ τὰ ὑπόλοιπα νὰ πέρ- | νουσι τόσαις λαμπάδαῖς διὰ νὰ ταῖς ἀνάφτουσι εἰς τὸ αὐτὸ ἀλτάρε τῆς Παναγίας. |

Ἀκόμη ἀφίνω ἓνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια ὅπου νοικιάζω εἰς τὴν αὐτὴν Περάγα τὸ νοῦ | μερο τέσσαρα Νο 4, τὸ ὁποῖον νοικιάζω τὴν σήμερον διὰ λίτρες⁵⁶ εἴκοσι τὸ χρόνο καὶ | θέλω ὅτι ὁ ἀφέντης ὁ πιοβάς⁵⁷ τῆς Περάγας νὰ ἔχη τὴν ἔγνοια νὰ τὸ νοικιάζῃ καὶ ὅσον | νοῦκι εὐγάλει νὰ κρατήζῃ ἀπ' αὐτὰ λίτρες δέκα καὶ σολντία δέκα κάθε χρόνο διὰ νὰ κάνη ἐφτὰ | λειτουργίαις τῆς Παναγίας εἰς τὸ αὐτὸ ἀλτάρε εἰς παντοτεινὸ εἰς ταις ἐφτὰ | ἑορταῖς τῆς Παναγίας ὅπου ἡ ἐκκλησία ἐορτάζει κάθε χρόνο καὶ νὰ δίδῃ καὶ τοῦ καμ | πανάρο ὅπου ἀνάφτει τὸ καντήλι τῆς Παναγίας κάθε χρόνο δύο λίτραις διὰ νὰ ἔχη ἐν | θύμησι νὰ τὸ ἀνάφτη

⁵²) (Βενετ διῶλ.) = κορνίτζα, πλμίσιον. ⁵³) = συνοικία. ⁵⁴) = περιοχή.

⁵⁵) μέτρον χωρητικότητος = 2 1/2 λίτρες. ⁵⁶) λίτρες = λίρες Βενετικές.

⁵⁷) = ἐφημέριος.

καὶ τὸ ῥέσιος ὁποῦ θέλει εὐγάλει ἀπὸ τὸ αὐτὸ νοῦκι γὰ τὰ δίδη | τῶν ἄνωθε ἀδελφῶν διὰ γὰ τὰ ξοδιάζουσι καὶ αὐτὰ εἰς τόσαις λαμπάδαις διὰ τὸ αὐτὸ ἀλιάρε | καὶ δίδω κάρικο⁵⁸ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀφέντη τοῦ πιοβὰν γὰ ἔχη τὴν ἔγνωια γὰ ἀνά | φτουσι τὸ αὐτὸ καντήλι. Καὶ ἄν καμμιά φορὰ δὲν εὔρη γὰ νοικιάση τὸ σπίτι θέλω καὶ | ἀπὸ τὰ ἄνωθε ἔξι δουκάτα γὰ δίδουσι οἱ ἄνωθε ἀδελφοὶ ταῖς λίτραις δέκα καὶ σολντία δέκα | τοῦ ἀφέντη τοῦ πιοβὰν διὰ γὰ κἀνη τζὶ ἐφτὰ λειτουργίαις διὰ τὸν καιρὸν ὁποῦ εἶναι ἄνοικο | τὸ σπίτι διατὶ θέλω γὰ γίνονται εἰς παντοτεινὸ. Ἄκομη θέλω γὰ δίδουσι ἀπὸ τὴν | κληρονομίαν μου κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸ δύο δουκάτα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ | Περαολόγ⁵⁹ τοῦ ἀφέντος τοῦ πιοβὰν ὁποῦ κατὰ καιρὸν θέλει εἶσται διὰ γὰ ξοδιάζη τὸ ἕνα εἰς | τόσο λάδι γὰ ἀνάφτη τὸ καντήλι τζὴ Παναγίας εἰς τὸ Καπιτέλλο⁶⁰ ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν Κρο | ζέρα ἀπάνω εἰς τὴν σιράτα ὁποῦ ἄν ἀδειάζη τὸν πόντιε⁶¹ τζὴ Μπρέντας τὸ ὁποῖον τὴν σήμερον | ὁ αὐτὸς ἀφέντης πιοβὰς τὸ ἀνάφτει μὲ λάδι ὁποῦ ἐγὼ τοῦ δίδω καὶ τὸ ἄλλο δουκάτο γὰ | δίδη δύο λίτραις ἔκεινοῦ ὁποῦ πάγει καὶ ἀνάφτει τὸ καντήλι καὶ τὸ ῥέσιος γὰ πέρηγ τό | σαις λαμπάδαις ἀπὸ τρεῖς ἡγικαῖς τὴ μία γὰ τὰς ἀνάφτη εἰς τὴν Παναγίαν τοῦ αὐτοῦ | Καπιτέλλου. Καὶ ὅταν ἔχη χρεια ἀπὸ φουσίμο τὸ αὐτὸ Καπιτέλλο γὰ σοσπεντέρη⁶² | ταῖς λαμπάδαις καὶ γὰ ξοδιάζη ἀπὸ αὐτὰ γὰ τὸ φουάνη διὰ γὰ μὴν χαλάση, διατὶ καὶ | ἐγὼ δύο φοραῖς τὸ ἔφτιασα εἰς τὸν καιρὸ μου ὁποῦ ἦτον διὰ γὰ χαλάση. |

Θέλω καὶ κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸ τὴν ἡμέρα ὁποῦ ὁ ἀφέντης ὁ Θεὸς μὲ θέλει ἀνα | παύσει γὰ μου κάνουνσι μία λειτουργία ἀρχιερατικὴ μὲ τοὺς ἐφημερίους καὶ προεφη | μερίους καὶ δύο ἱεροδιακόνους, δίδοντας τοῦ ἀρχιερέως δύο δουκάτα, τῶν ἱερέων | ἕμισὸ δουκάτο καθενός, τῶν ἱεροδιακόνων ἕνα κάρτο καθενός, τοῦ ψάλτη ἕνα κάρτο | καὶ τοῦ ἐκκλησιάρχη μία λιράτσα⁶³, καὶ ὅσπερα ἀπὸ τὴν λειτουργίαν γὰ κάνουνσι ἕνα τρισάγιον, | γὰ κάνουνσι τὸ τρισάγιον ἐκεῖ ὁποῦ μὲ θέλουσι ἐταφιάσει μὲ τὰ ἄνωθε ὀνόματα τῶν | ἀπεθαμένων μου.

Ἄφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου αὐθεντός ντετόρε Σαλβατόρ | Βάρδα τοῦ πολλὰ μου ἡγαπημένου καὶ κομισάριου διὰ σημείον τῆς πολλῆς μου
 1 ἀγάπης | μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ τὴν ἀργυρῆ λάμα καὶ μὲ κινιζόλαν ἐνταγιάδα⁶⁴ χρυ | σωμένη, τὴν μεγαλειέτηρ ἀπὸ ὄλαις ὁποῦ ἔχω
 1 καὶ τὸν Ἐσταρωμένο ὁποῦ ἔχει τὴ σοά | τζα σιενὴ ἀπὸ ἔμπανο μὲ τὸ

⁵⁸) = ἐπιφορτίζω. ⁵⁹) = πολίχνη τῆς Παδούσης. ⁶⁰) — προσκυνητάρι.

⁶¹) = γέφυρα. ⁶²) = διακόπτω.

⁶³) = μεγάλη λίρα = 30 σολδία, ἀντὶ 20 ποῦ εἶχεν ἡ λίρα.

⁶⁴) κινιζόλα ἐνταγιάδα = πλαίσιον ξυλόγυπτον.

κροσιάλλι ὀμπροσιὰς καὶ μία κασέλα ἀπὸ ταῖς δύο | ὁποῦ ἔχω ἀπὸ κα-
ρᾶ⁶⁵ ἑνταγιαδάις, παρακαλῶντας τον νὰ τὰ ἀτζετάρη⁶⁶ διὰ νὰ μοῦ θυ.
μᾶται | καὶ τοῦ ὄρακομανιάρω τὰ ἀνέψα μου νὰ τὰ ἀγαπᾶ καὶ νὰ μὴν
ἀμπαντιονάρη τὰ ἐν | τερέσα⁶⁷ μου.

Ἄφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἀσθεντοῦς νιετόρε Τζώριτζη Τζανιέρη
ἄλλου μου | κομισάριου καὶ ἡγαπημένου μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ
τὴν ἀργυρῆ λάμα | καὶ μὲ κνιζόλα ἑνταγιαδά χρυσομένη, ἐκείνη ὁποῦ
ἔχει τὸ ἄρμα⁶⁸ μου εἰς τὴν κινι | ζόλα καὶ δύο μάντριπερλαῖ⁶⁹ ὁποῦ
ἔχω εἰς τὴν Περάγα καὶ εἶναι εἰς τὴν μίαν ὁ ἀφέν | τῆς ὁ Χριστὸς καὶ
εἰς τὴν ἄλλη ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος. Καὶ τὴν ἄλλη κασέλα τὴν
| κονπάνια τῆς ἄνωθε, παρακαλῶντας τον νὰ τὰ ἀτζετάρη διὰ σημείον
ἀγάπης καὶ | νὰ μὴν ἀμπαντιονάρη τὰ ἑντερέσα μου καὶ τοῦ δίδω τὴν
εὐχὴ μου καὶ τῆς ἀρχόντισσας του καὶ | τῶν παιδιῶν του.

Ἄφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ Μάρκο Προκατσιάντε⁷⁰ τοῦ ἡγαπημένου
μου ἔξα | δέλφου δύο εἰκόνας ὁποῦ ἔχω μικρὸς μὲ κνιζόλαις χρυσο-
μέναις, τὸν ἅγιον Φίλιππον καὶ τὴν ἁγίαν Μαρίνα, διὰ νὰ ταῖς βάλῃ
εἰς τὸ σκανμπέλον του⁷¹ νὰ μοῦ θυμᾶται. | Ἀκόμη θέλω νὰ τοῦ δί-
δουσι κάθε χρόνο ἀπὸ τὴν ἐντεράδα⁷² τῆς Περάγας ἓνα σακὶ σιὰ | ρι
ἀπὸ ἀνάμιον σιάρω⁷³ Βενέτικο καὶ μία βαρέλα κρασί εἰς ὄλην του τὴν
ζωὴν καὶ ἕστερα | ἀπὸ τὴν ζωὴν του τὸ αὐτὸ σιὰρι καὶ κρασί νὰ μέ-
νουσι εἰς τὴν κληρονομίαν μου. |

Ἄφίνω τοῦ ἀφέντη Μαρκαντώνιου Ἀχέλη τοῦ πολλὰ μου ἡγαπη-
μένου μίαν | εἰκόνα τῆς Παναγίας ἐκείνη ὁποῦ ἔχει τὴν κνιζόλα χρυσοῆ
καὶ κόκκινη καὶ ἄλλαις δύο | εἰκόνας μικραῖς, τὸν ἅγιον Σπυριδῶνα
καὶ τὸν ἅγιον Ἀντώνιον μὲ κνιζόλαις, διὰ σημείον ἀγάπης.

Ἄφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ ὑψηλοτάτου ἀσθεντοῦς Φραντζέσκι
Ντε | μένζο τοῦ πολλὰ μου ἡγαπημένου μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ
τὴν ἀργυρῆ λάμα | καὶ μὲ κνιζόλα ἑνταγιαδά ἐκείνη ὁποῦ ἔχει ἀτόρονο⁷⁴
εἰς τὴν εἰκόνα μία σοάτζα στε | νὴ ἀπὸ περὲρ μάβρο.

Ἄφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ ὑψηλοτάτου ἀσθεντοῦς Φραντζέσκο |
Φοσκαρίνι μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ τὴν ἀργυρῆ λάμα καὶ μὲ κνι-
ζόλα ἐνια | γιάδα χρυσομένη, ἐκείνη ὁποῦ ἔχει εἰς τὴν κνιζόλα διάφο-
ραις φργοῦραις. |

Ἄφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ ὑψηλοτάτου ἀσθεντοῦς Νικολὸ Κορ-
νάρο υἱοῦ τοῦ ὑψηλοτάτου | ἀσθεντοῦς Τζουάνε δύο εἰκόνες τοὺς ἁγίους

⁶⁵) καρᾶ = καρυδιά. ⁶⁶) = δέχομαι. ⁶⁷) = συμφέροντα.

⁶⁸) arma = οἰκόσημον. ⁶⁹) = μαργαριτομάννα.

⁷⁰) Προκατσιάντε τὸ γένος ἦτο ἡ μητέρα τοῦ Μοῦρᾶ. ⁷¹) = κομοδίνο.

⁷²) = εἰσόδημα. ⁷³) = 83 λίτρος. ⁷⁴) = πέριξ, ὀλόγουρα.

ἑπτὰ παῖδας καὶ τοὺς τρεῖς παῖδας | εἰς τὴν κάμινον μὲ κνιζόλαις ἀπὸ
ἔμπανο στεναῖς καὶ μὲ γιαιλιὰ ὀμπροσιὰς καὶ | τῆς ἐκλαμπροτάτης καὶ
ὕψηλοτάτης Κυρίας Αἰκατερίνας τῆς μητέρας τοῦ αὐτοῦ ἀφεντὸς Νι-
| κολό, ἀφίνω μίαν εἰκόνα τὴν Ἐγγεροιὶν τοῦ Λαζάρου μὲ σοάτζα χρυ-
σωμένη στενή. |

Ἀφίνω τῆς ἐκλαμπροτάτης καὶ ὕψηλοτάτης Κυρίας Μένεγας Κοο-
| νάρο μίαν εἰκόνα τῆς | Παναγίας μικρὴ μὲ τὴν ἀργυρῆ λάμα καὶ μὲ
κνιζόλα ἐνταγιάδα χρυσοσωμένη, | ἢ ὁποία ἔχει εἰς τὴν κορώνα της ὀλίγο
μαργαριτάρι καὶ ὁ Χριστὸς βασιτᾶ εἰς τὸ χέρι του τὸν κό | σμον, πα-
ρακαλῶντας τὴν ἀφεντιάν της νὰ τὴν ἀτζετάρη διὰ νὰ τῆς εἶναι βοηθὸς
καὶ τῆς ἔρακο | μαντάρω τὴν ἀνιψά μου νὰ τὴν ἀγαπᾶ.

Ἄλλη μία εἰκόνα τῆς Παναγίας ἔχω μικρὴ | μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα
χρυσωμένη, ἢ ὁποία ἔχει ἀτόρνο εἰς τὴν εἰκόνα ἕνα φε | σιόνι ἀργυρὸ
τὴν ὁποῖαν ἀφίνω τῆς ἐκλαμπροτάτης κυρίας Νικολόζας Τζηγάλενας,
πια | καλῶντας τὴν νὰ ἀγαπᾶ τὴ Μητροδόου τὴ φιλιότζα μου⁷⁶. |

Ἀφίνω τῆς ἐκλαμπροτάτης κυρίας Ἀλεξανδρίνας Τζαντίρη μίαν
| εἰκόνα μικρὴ | ὁποῦ ἔχει τὸν ἅγιον Γεώργιον μὲ τὴν ἀργυρῆ λάμα καὶ
μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα χρυσοσωμένη | καὶ τῆς ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴν μου.

Ἀφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἀφεντὸς ντεϊτόρε Τζουάνε Λοράντο μίαν
| εἰκόνα τῆς ἁγίας | Παρασκευῆς μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα χρυσοσωμένη διὰ
σημεῖον ἀγάπης.

Ἀφίνω τοῦ | ἐκλαμπροτάτου ἀφεντὸς Φραντζέσκο Βέλανο μίαν
| εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ τὴν ἀρ | γυρῆ λάμα καὶ μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα
χρυσωμένη, ἐκεῖνη ποὺ ἔχει εἰς τὴν κνιζόλα τέ | σσερες πέτρος μπλά-
βαις⁷⁶ διὰ σημεῖον τῆς πολλῆς μου ἀγάπης καὶ τοῦ ἀφίνω καὶ τὴν εὐ-
χὴ μου. |

Ἀφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἀφεντὸς Νικολὸ Καραγιάννη μίαν εἰ-
| κόνα τῆς Ὁρθοδο | ξίας μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα χρυσοσωμένη μεγάλη διὰ
σημεῖον ἀγάπης τοῦ ὁποίου ἔρακο | μαντάρω τὸν ἀνηψό μου νὰ τὸν ἀ-
γαπᾶ καὶ τοῦ ἀφίνω τὴν εὐχὴ μου.

Ἀφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου | ἀφεντὸς ἀμπάτη⁷⁷ Νικολὸ Παπαδό-
| πουλο μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας ζωγραφιὰ πα | λαῖα ἢ ὁποία ἔχει εἰς
τὸ ἔναντις πλάγι τὸν ἅγιον Ἰωσήφ καὶ εἰς τὸ ἄλλο τὸν ἅγιον Δομέ |
νιγο μὲ κνιζόλα ἐνταγιάδα, παρακαλῶντας τον νὰ τὸ βάλῃ ἐπάνω εἰς τὸ
σκανμπέ | λο του διὰ νὰ θυμᾶται τίς ἀγάπες μας νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν
ψυχὴν μου.

⁷⁶) = ἀναδεκτὴ. ⁷⁸) κυανόχρους.

⁷⁷) = ἀββᾶς, ἡγούμενος, ὁ Παπαδόπουλος οὗτος, ἔγραψεν τὴν ἱστορίαν τοῦ
Πανεπιστημίου Παδοῦς (1726).

Ἀφίνω τοῦ | ἀφέντη Μάρκο Καγιάνη τοῦ πολλά μου ἡγαπημένον
 μίαν εἰκόνα τοῦς Ἁγίους Δέκα τοῦς | ἐν τῇ Κρήτῃ ἀπὸ ταῖς δύο ὁποῦ
 ἔχω τῇ μικρότερῃ, διὰ σημεῖον ἀγάπης. Ἀφίνω | τοῦ ἀφεντῶς τοῦ
 Κωνσταντῆ Κολουπῆ ἀπὸ τὴν Κεφαλλονία μίαν εἰκόνα τὸν Ἅγιον |
 Κωνσταντῖνον καὶ Ἐλένη διὰ σημεῖον ἀγάπης.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ Τομάζο Κολιμπῆ, | υἱοῦ τοῦ ἀθθεντῶς Ζή-
 σιμου, τὸν ἅγιον Θωμᾶν μὲ κνιζόλα ἐνταγιαδά χρυσωμένη νὰ τὸν πα-
 ρα | καλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου καὶ τοῦ ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴν μου.

Ἀφίνω τῆς κυρίας Περίνας Ἐριζο | θυγατέρας τοῦ ποτε ἀφέντη
 Τζουάνε Ἐριζο μία εἰκόνα μικρὴ, τὸν ἀφέντη τὸ Χριστὸ | ἢ Ἐπικα-
 θήλωσις μὲ κνιζόλα ἐνταγιαδά χρυσωμένη καὶ μὲ γιαλι ὀμπροστιάς.
 Καὶ τῆς Περίνας τῆς ἀδελφῆς τῆς ἀφίνω τὸν ἅγιον Ἰωάννη τὸν Ἐλεή-
 μονα | μὲ κνιζόλα χρυσωμένη καὶ τοῦς ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴν μου.

Ἀφίνω τοῦ ἀφεντῶς Φραντζέ | σκο τοῦ Μπό τοῦ πολλά μου ἡγαπημέ-
 νου τὸν ἅγιον Δημήτριον μὲ κνιζόλα ἐντα | γιαδά χρυσωμένη καὶ τὸν ἅ-
 γιον Ἀλύπιον διὰ σημεῖον τῆς πολλῆς ἀγάπης ὁποῦ τοῦ φέρνω καὶ τοῦ
 ἀφίνω | καὶ τὴν εὐχὴν μου ἐξ ὅλης καρδίας μὲ ὄλους τοῦ σπιτιοῦ τοῦ.

Ἀφίνω τοῦ ἀφεντῶς νιετόρε Ἀλε | ξάνδρου Καντζιλέρη⁷⁸ γαμπροῦ
 τοῦ ἄνωθε ἀφεντῶς Φραντσέσκου μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ | τὴν
 ἀργυρῆ λάμα ἢ ὁποία ἔχει εἰς τὴν κνιζόλα τῆς μίαν ἄρομα da Cā'Bon⁷⁹,
 διὰ σημεῖον | ἀγάπης.

Ἀφίνω τοῦ ἀφεντῶς Πιεραντινίου Μέλτσι μίαν εἰκόνα τῆς Πανα-
 γίας ζωγραφη | μένη εἰς τὴν περγαμίνα ἐκείνη ὁποῦ ἔχει ἕνα γέροντα
 γονατιστὸ ὀμπροστιάς τῆς | Παναγίας μὲ κνιζόλα ἐνταγιαδά καὶ γιαλι
 ὀμπροστιάς διὰ σημεῖον ἀγάπης τὴν ὁποίαν ἔχω | εἰς τὴν Περάγα.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ πατέρα Διονυσίου τοῦ Μαζαράκη ἐφημε-
 ρίου τοῦ ἁγίου | Νικολάου τῆς Πόλας ἕνα σιχάρι ὁποῦ ἔχω ἀπὸ ῥάζο
 κολδο ντε φόγο καὶ μὲ φι | ὄρα πολύλογα διὰ νὰ μοῦ θυμᾶται εἰς τὰς
 ἀγίας του εὐχάς.

Ἀφίνω δύο ἀπὸ ταῖς βέ | σταις μου ἡγουν ἀπὸ τὰ ἀπανωφόργια
 ταῖς καλύττεραις, νὰ δώσωσι τὴν μίαν τοῦ ἀφέντου | τοῦ παπᾶ Γεωρ-
 γίου τοῦ Γιαφούνη καὶ τὴν ἄλλην τοῦ ἀφέντη τοῦ παπᾶ Ἰωάννου Λαμ-
 πούδη καὶ νὰ | τὸς δώσωσι καὶ τέσσερα ἀπὸ τὰ ποκάμισά μου καθενὸς
 διὰ νὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν ψυχὴν μου. |

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ παπᾶ Ἰωάννου τοῦ Μπούμπουλη ὁποῦ εἶ-
 ναι εἰς τὸν Ἀγκῶνα⁸⁰ μίαν εἰκόνα ἢ ὁποία | ἔχει τὴν Παναγία καὶ

⁷⁸⁾ Ὁ Ἀλέξανδρος Καγγελάριος ἱατρὸς ἦτο Ἀθηναῖος.

⁷⁹⁾ = οἰκόσημον τῆς εὐγενοῦς οἰκογενείας Bon.

⁸⁰⁾ Ἡ Ancona, ἰταλ. λιμὴν τῆς Ἀδριατικῆς, εἶχεν ὀρθόδοξον Ναόν.

τὴν Ἁγίαν Αἰκατερίνα ζωγραφία τοῦ Κυρ Ἀγγέλου νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυ | χὴν μου.

Ἐφίνω τοῦ πατέρα⁸¹ τοῦ Σάββα Βλαστεροῦ νὰ τοῦ δώσωσι τέσσερα ἀπὸ τὰ ποκάμι | σά μου καὶ μία ἀπὸ ταῖς βέσαις μου νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

2 Ἐφίνω τὸν ἅγιον | Ὀνούφριον καὶ τὸν ἅγιον Ἰωσήφ τὸν ἐν τῇ Κρήτῃ, ὁποῦ εἶνε καὶ τὰ δύο κονπάνια, νὰ δίδουσι | τὸ ἕνα τοῦ ἀφέντη καὶ διδασκάλου Ἰωάννου Ἀβράμη καὶ τὸ ἄλλο τοῦ ἀφέντη τοῦ πατέρα | Μελετίου Παπαδοπούλου διὰ σημεῖον ἀγάπης νὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν ψυχὴν μου. |

Ἐφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ πατέρα Ἄνθιμο Πρασινίκο τὸ γιουρδί⁸² μου ἀπὸ σκότο, | καὶ ἂν ζήσω καὶ τὸ κονσομάρω⁸³ καὶ κάμου ἄλλο ἀπὸ τὸ ἴδιο σκότο γῆ ἀπὸ κα | δενέλα, νὰ τὸ δώσωσι αὐτὸ καὶ ἄς τὸ ἀτζε-
τάρη διὰ σημεῖον ἀγάπης νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν | ψυχὴν μου.

Ἐφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ πατέρα Μπενέτο Μούζαλου ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ μονα | σιῆρι εἰς τὴν Καριτὰ⁸⁴ μίαν εἰκόνα τοῦ ἀφέντη τὸ Χριστὸ τὸ «Ἴδε ὁ ἄνθρωπος» ζωγρα | φισμένο εἰς τὸ χάροκμα μὲ κνιζόλα μαύρη διὸ νὰ τὸ βάλῃ εἰς τὸ σκαμπέλον του νὰ μὲ | ἐνθυμᾶται εἰς ταῖς προσευχαῖς του.

Ἐφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ πατᾶ Τζώριζη Κουλουμπῆ υἱοῦ τοῦ | ἀφεντὸς Δράκου ἀπὸ τὴν Κεφαλλονία ἕνα φελόνι ὁποῦ ἔχω ἀπὸ ὀρμίζι⁸⁵ νεραντζάτο | καὶ ἕνα σιχάρι λινοῦ ἐκεῖνο ὁποῦ ἔχει τὰ ξόμπλια εἰς τὴν κάτω μερὰ⁸⁶ καὶ ἕνα πετραχῆλι | ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἔχω ντεσκουμπά-
νια⁸⁷ μὲ τὰ ὑπομάνικα του καὶ τὴν ζώνη ἀπὸ τζενταλί | νὰ λατάδα⁸⁸ διὰ νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἐφίνω τοῦ ἱεροδιάκονου Μι | χαῆλ Σολομών τοῦ Ζακνυθινοῦ τοῦ ζωγράφου τὸ φελόνι μου τὸ πράσινο δαμασκάτο μὲ τὸ | πετραχῆλι του ἀπὸ βελουδο, κίτρινος ὁ κάμπος⁸⁹ καὶ τὰ φιόρα του πράσινα καὶ ἕνα ζευγάρι | ὑπομάνικα ἀπὸ βελουδο μὲ κόκκινα κλαδιά διὰ νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου. |

1 Ἐνα σφαλιστάρι μικρὸ ἔχω μέσα εἰς τὸ σκουρότοριό⁹⁰ μου μὲ ἀσημι φοδεάδο ἀπόξω, στρο | γγυλό, εἶναι ὁ ἅγιος Γεώργιος καὶ ὁ ἅγιος Δημήτριος, τὸ ὁποῖον ἀφίνω τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἀφέντη | Ἀνδρέα Ἄν-

⁸¹) πατέρα = μοναχοῦ, père. ⁸²) Γιουρδί (τουρκ. λ.) = κοντόσι.

⁸³) = φθειρω, καταστρέφω. ⁸⁴) μονὴ Carità ἐν Βενετία.

⁸⁵) = μίμησις τῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων τῆς περσικῆς πόλεως Ormus.

⁸⁶) μερὰ = μεριά. ⁸⁷) = ὄχι δηλαδὴ ὁμοια, ἀπαράλλακτα, ἀλλὰ διάφορα.

⁸⁸) τζενταλίνα λατάδα = κυανόχρουν μεταξωτῶν.

⁸⁹) ὁ κάμπος = τὸ φόντο (ἀμφοτέρωι ἰταλικαὶ λέξεις). ⁹⁰) = γραφεῖον.

δροῦτσο καὶ τὸν παρακαλῶ νὰ τὸ ἀτζετάρη διὰ σημεῖον ἀγάπης καὶ τοῦ ξακομαντάρω | τὸν ἀνεψιόν μου νὰ τὸν ἀγαπᾶ.

Ἄλλον ἓνα σφαλιστάρι ἔχω μέσα εἰς τὸ ἴδιο σκριτόριο, | ἀγιορεί-
τικο ἐνταγιάδο μὲ ἀσῆμι δεμένο ἀτόρνο τὸ ὁποῖον ἀφίνω τοῦ ἐκλαμ-
προτάτου ἀφέντη | Σπυριδιῶν τοῦ Σάρο⁹¹.

Καὶ τοῦ ἀφέντη Ἀναστασίου Σάρο⁹¹ τοῦ ἀδελφοῦ του ἀφίνω μίαν
εἰκόνα τὴν | Βάπτισι τοῦ ἀφεντός τοῦ Χριστοῦ μὲ σοάτζα χρουσωμένη
καὶ τοὺς ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴ μου. |

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ νειτόρε Κωσταντῆ Χριστοφόρο τοῦ πολλὰ
μου ἡγαπημένου | μίαν εἰκόνα τὴν Γέννησιν τῆς Παναγίας μὲ σοάτζα
ἐνταγιάδα χρουσωμένη διὰ σημεῖον ἀγάπης. |

Τέσσερες εἰκόνες ἔχω μὲ σοάτζαις ἀπὸ περὸ μαῦρο εἶνε οἱ τέσσε-
ρες ἕμνοι τῆς Παναγίας | κονπάνια, ταῖς ὁποῖαις ἀφίνω ταῖς δύο τοῦ
ἀφέντη τοῦ Ἀρνέστο Μαγιώτα⁹² καὶ ταῖς ἄλλαις | δύο τοῦ ἀφέντη τοῦ
Φραντζέσκο Μασγανᾶ⁹³ διὰ σημεῖον ἀγάπης.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ Τζου | ἀνε τοῦ Κοντολέο⁹⁴ τὸν ἅγιον Παν-
τελεήμονα μὲ σοάτζα χρουσωμένη διὰ σημεῖον ἀγάπης. |

Ἀφίνω τῶν τριῶν θυγατέρων τοῦ ἀφέντη τοῦ Μανωλάκη Κακῆ
τρεῖς εἰκόνες : τὸν ἅγιον Ἰωάννην | τὸν Θεολόγον, τὸν ἅγιον Στυλιανόν
καὶ τὸν ἅγιον Ἀρτέμιον, κάθε μιᾶς τὴν μίαν καὶ τὸς | ἀφίνω καὶ τὴν
εὐχὴν μου.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ Πιέρο Πίκολη ὁποῦ στέκει εἰς τὴν Περάγα
| μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας ὁποῦ ἔχω εἰς τὴν Περάγα, ζωγραφισμένη
εἰς τὸ χάρωμα ἢ ὁποῖα | ἔχει εἰς τὴν κνιζόλαν δύο κολώναις, διὰ ση-
μεῖον ἀγάπης.

Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ Τζώριτζη τοῦ Νιρνάκη, | τοῦ πολλὰ μου
ἡγαπημένου, τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Προδρομον ὁποῦ εἶναι μὲ κνι-
ζόλα ἐνταγιάδα καὶ τὸν ἅγιον Δανιὴλ τὸν Στυλίτη διὰ σημεῖον ἀγάπης
καὶ τοῦ δίδω καὶ τὴν εὐχὴ μου. |

Ἀφίνω τῆς κερᾶ Κατερίνας Καλαφάτη τῆς Μιταροπούλας νὰ τῆς
δίδουσι κάθε χρόνο δύο | δουκάτα εἰς ὄλην τῆς τὴν ζωὴν καὶ ὅστερα
ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς νὰ μένουσι εἰς τὴν κληρονομίαν μου. |

Ἀφίνω τοῦ Τζώριτζη Μέξερη τοῦ φιλιότζου μου νὰ τοῦ δίδουσι
κάθε χρόνο ἀπὸ τὴν ἐντοράδι τῆς | Περάγας ἓνα σακκὶ σιᾶρι ἀπὸ ἀνά-
μισυ σιᾶρο Βενέτικο, εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν καὶ ὅστερα ἀπὸ | τὴν ζωὴν

⁹¹) Οἱ Σάροι αὐτοὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ τοῦ τυπογράφου Νικολάου Σάρου.

⁹²) Ὁ Μαγιώτας Ἐρνέστος ἦτο γραμματεὺς τῆς Ἑλλην. Κοινότητος.

⁹³) Ὁ Μασγανᾶς ἐχρημάτισεν φύλαξ τῆς Ἐκκλησίας.

⁹⁴) Ἡ οἰκογένεια Κοντολέων ἦτο ἐκ Ναυπλίου.

καὶ τῶν δύο γὰ μένη εἰς τὴν κληρονομίαν μου καὶ γὰ μὴ μποροῦσι διὰ καμμίαν αἰτίαν | γὰ τὸ δμπλιγάρουν γῆ γὰ τὸ ἰνπενιάρουνσι⁹⁵, μόνο γὰ τὸ σκοδέρουνσι γὰ τὸ τρωσι διὰ γὰ μὲ | μακαρίζουσι καὶ ἄν ποτε τὸ δμπλιγάρουνσι γὰ εἶνε πρόβου⁹⁶ εὐθὺς.

Ἄφίνω τοῦ Μικέλη | Μέζερον ἀδελφοῦ τοῦ ἄνωθε Τζώριτζη γὰ τοῦ δίδουσι κάθε χρόνο ἀπὸ τὴν ἐνιράδα τῆς Περάγας | ἔνα σακκὶ σιτάρι⁹⁷ ἀπὸ ἀνάμισυ σιτάρο Βενέτικο καὶ μία βαρέλα κρασί γὰ τὸ μοιράζουσι | μὲ τὴ μάνναν του εἰς ὅλην τος τὴν ζωὴν, γὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν ψυχὴν μου, καὶ ὅστερα | ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ Μικέλη καὶ τῆς μάννας του γὰ τὸ δίδουσι τῆς Ἄννα Μαρίας θυγατέρας | τοῦ αὐτοῦ Μικέλη καὶ αὐτῆς εἰς ὅλην τῆς τὴν ζωὴν καὶ ὅστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς γὰ μέ- | νουσι εἰς τὴν κληρονομίαν μου. Ἀκόμη ἀφίνω τοῦ αὐτοῦ Μικέλη μίαν εἰκόνα ὀπου⁹⁸ | ἔχω μεγάλη μὲ διαφόρους ἀγίους μὲ κνιζόλα ἀντί- γα μὲ κολώναις καὶ πόμολα. |

Ἀκόμη θέλω εἰς καιρὸν παντριγιᾶς τῆς ἄνωθε Ἄννα Μαρίας θυ- γατέρας τοῦ Μικέλη | γὰ ζοδιάζουσι οἱ ἀφένταις οἱ κομισάριοί μου γὰ τῆς κάμουσι ἔνα στρωῶμα φορνίδο | ἀπὸ ὅ,τι τοῦ χρειάζεται, καθὼς τὸς θέλει φανῆ ἀρομόδιον διὰ γὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου. |

Ἀφίνω τοῦ κοπελιοῦ ὅπου θέλει εὐρεθῆ εἰς τὴν δούλεψίν μου εἰς τὸν καιρὸν τοῦ θανάτου μου γὰ τὸν | ἰτύσουσι καὶ γὰ τοῦ κάμουσι καὶ τὴν μίζαν⁹⁹ του καὶ γὰ πληρώσουσι καὶ τὸ ναῦλόν του γὰ τὸν πέψουσι εἰς | τὴν πατρίδαν του καὶ γὰ τοῦ δώσωσι καὶ δώδεκα δουκάτα γὰ τὰ βασιτᾶ εἰς τὸ σπῆρι τος καὶ γὰ τοῦ | δώσωσι καὶ ἔξι ἀπὸ τὰ ποκάμισά μου τὰ καλύτερα καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλει φανῆ τῶν ἀφεντιῶν τῶν | κομισά- ριων μου ἀπὸ τὰ ὄουχα μου. Καὶ ἀνισὼς καὶ γένη ἱερέας γὰ τοῦ δί- δουσι κάθε χρόνο δου | κάτα δύο εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν διὰ γὰ παρα- καλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου καὶ γὰ τοῦ δώσωσι καὶ ἔνα ἄν | θολόγιο ὀ- ποῦ ἔχω εἰς τὴν Περάγα καὶ ἔνα εὐχολόγι καὶ ἔνα ὄωλόγι καὶ ἔνα ψαλ- τῆρι καὶ ἔνα συναξαρισιή. |

Ἀφίνω τῆς Ἐλενίτσας τῆς φιλιότζας μου ἀδελφῆς τοῦ Μικέλη ἔνα στρωμάτζο ἀπὸ ἐκεῖνα ὀπου ἔχω | εἰς τὸ στρωῶμα μου καὶ ἔνα παγια- ρίτζο⁹⁸, μία προσκεφαλάδα, δύο προσκεφαλάδια, μία φελιζάδα⁹⁹, | ἔνα πάπλωμα καὶ ἔνα ζευγάρι σεντόνια διὰ γὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυ- χὴν μου.

Ἀφίνω τῆς Κατε | ρίνας Μιάνη θυγατέρα τῆς Πάσκας ὅπου στέκει

⁹⁵) = ὑποχρεώνω, ἐνεχυριάζω. ⁹⁶) = ἔστερημένοι.

⁹⁷) μίζα ἦτο ἡ προμήθεια τῶν ἀναγκαίων τροφίμων τοῦλάχιστον 20 ἡμερῶν διὰ τοὺς ἱπιβιβαζομένους καραβιῶν. ⁹⁸) = στρωῶμα ἀπὸ ἄχυρο.

⁹⁹) φιλισάδα = εἶδος παπλώματος.

εἰς τὸ μετζάδο¹⁰⁰ μου τὰ ἄλλα δύο στρωμάτσα | ὅπου ἔχω εἰς τὸ στρω-
μα μου, τὸ παγιαρίτζο καὶ τὰ στρίποδα τὰ χρυσομένα μὲ ταῖς ταύλαις
τους, | μία προσκεφαλάδα, δύο προσκεφαλάδια, μιὰ φιλιτζάδα, ἓνα πά-
πλωμα καὶ ἓνα ζευγάρι σετιόνια | ἀπὸ τὰ καλύτερα ὅπου ἔχω καὶ εἰς
καιρὸν πανδρεϊᾶς τῆς γὰ τῆς δώσουσι διὰ μίαν φορὰν δονκάτα εἴκοσι
| διὰ τὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἐπὶ τὸν Μαῤῥιο Καλεγάρο τὸν ἀφιτιουάλε¹⁰¹ μου ἔχω γὰ λάβω |
ἀπὸ τὸ νοῦκι τοῦ σιαργιοῦ ὅπου μοῦ πληρώνει καὶ ἀπὸ τορνέσα¹⁰²
ὅπου τοῦ ἐδάνεισα καὶ διὰ ταῖς ἀεληαῖς¹⁰³ ὅπου τοῦ ἐγόρσασα καθὼς
φαίνεται εἰς τὸ λιμπρέιο μου ὅπου γράφω τὰ ὄσα μοῦ | δίδει καὶ τὰ
ὄσα μοῦ χρωστεῖ καὶ εἶναι καὶ εἰς τὸ λιμπρέιο τὸ ξδικὸν του ὅπου τοῦ
κάνω ταῖς | ζῆτζεπούταις καὶ θέλω γὰ τοῦ κάουσι τὸν κόντον του καὶ
ἀπὸ τὸ χρέος ὅπου χρωστεῖ | γὰ τοῦ χαρίσουσι τὰ ἔμισά διὰ γὰ παρα-
καλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου καὶ τὰ ἄλλα ἔμισά γὰ σκο | δέρουσι διὰ γὰ
πλερώσουσι τὰ ἄλλα μου λεγάτα. Καὶ ἀνισῶς καὶ αὐτὸς δὲν εἶναι ζων-
τανός, | τὸ ἴδιο γὰ κάνουνσι εἰς τὰ παιδιὰ του χαρίζοντάς τος τὸ ἔμισὸ
χρέος.

Ἐφίνω τῆς Γιουσίνας | γυναικὸς τοῦ αὐτοῦ Μαῤῥιο δονκάτα πέντε
διὰ μία φορὰ διὰ γὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἐφίνω τῆς Μαρίας γυναικὸς τοῦ Τζανέλα Γιρότιο δονκάτα πέντε
διὰ μία φορὰ διὰ γὰ παρα | καλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἐφίνω τῆς Λάουρας Γιρότιο θυγατέρας τοῦ ποιῖ Στέφανο ὅπου |
μοῦ ἐσιάθηκε ἀφετιουάλες δονκάτα πέντε διὰ μία φορὰ γὰ παρακαλῆ
διὰ τὴν ψυχὴν μου. |

Ἐφίνω τῆς κερὰ Ἐλενέτας Προκατζιάντε τῆς ἀξαδέλφης μου δον-
κάτα τέσσερα κάθε | χρόνον εἰς ὄλην τῆς τὴν ζωὴν καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν
ζωὴν τῆς γὰ μένουσι εἰς τὴν κληρονομίαν μου. |

Ἐφίνω τῆς κερὰ Μπενιάς Φριέλο¹⁰⁴ δονκάτα τέσσερα κάθε χρόνον
εἰς ὄλην τῆς τὴν ζωὴν | καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς γὰ τὰ δίδουσι
τοῦ ἀφέντη τοῦ Νικολάκη Φριέλο τοῦ ἀδελφοῦ τῆς | εἰς ὄλην του τὴν
ζωὴν καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν του γὰ μείνουσι εἰς τὴν κληρονομίαν
μου.

Ἐφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ Θεοδόση Φριέλο μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας

¹⁰⁰⁾ μετζάδο = ammezzato, εἶναι τὸ μεσαῖον χαμηλὸν δωμάτιον, ἐξ οὗ καὶ
τὸ Γιαννιώτικο: μαντζάτο. ¹⁰¹⁾ = ἐνοικιστής

¹⁰²⁾ Τορνέσι, ἢ το μικροσκοπικὸν χάλκινον νόμισμα ἐν Κρήτῃ. Τέσσαρα ἐξ αὐ-
τῶν ἴξιζον ἓνα σολδί. Ἐδῶ ὅμως εἶναι ὑπὸ τὴν ἔννοίαν χρήματα, λεπτὰ.

¹⁰³⁾ ἀεληαῖς (κρητικὴ ἰδιωματικὴ λέξις) = ἀγελίδες.

¹⁰⁴⁾ Φριέλο. Τῆς κρητικῆς ταύτης οἰκογενείας ἦτο καὶ ἡ μητρική τοῦ Γρη-
γορίου Μαῤῥα ὀνόματι Πηγῆ.

ὁποῦ εἶναι | μὲ τὴν κνηζόλα ἀπὸ περὲρ μαῦρο καὶ μὲ φρογιάμε¹⁰⁵ ἐν-
ταγιάδα χρυσομένα | διὰ σημεῖον ἀγάπης.

2 Ἀφίνω τοῦ κονπάρο μου τοῦ ἀφέντη τοῦ Τζουάνε Παπᾶ δύο | εἰ-
κόνες, τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον μὲ κνηζόλα ἐνταγιάδα χρυ-
σωμένη | καὶ τὸν ἀφέντη τὸ Χριστὸ εἰς τὸ ποτήριον μὲ σοάτζα χρυσο-
μένη διὰ νὰ τὰ δώσῃ τῶν δύο του παιδιῶν τῶν | φιλιότζων μου καὶ
τὸς ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴν μου. Καὶ ἄν κανένα | ἀπὸ τὰ αὐτὰ φιλιότζα
γίνῃ ἱερέας ὁποῦ τὸ ἔχει γνώμη ὁ πατέρας τος, νὰ τοῦ | δίδουσι ἀπὸ
τὸ δρεξίδου¹⁰⁶ μου τέσσερα δουκάτα κάθε χρόνο εἰς ὄλην τὴν ζωὴν
διὰ νὰ | παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν του
νὰ μένουσιν εἰς τὴν κληρονομίαν μου. |

12 Δώδεκα εἰκόνας ἔχω, ταῖς δώδεκα εὐρταῖς, μὲ σοάτζις μαύραις,
κον | πάνιαις, ἀπὸ ταῖς ὁποῖαις τὴν μίαν ἀφίνω, τὴν Ὑπαπαντὴν, τῆς
ἀνεψῆς μου | καὶ ταῖς ἄλλαις ἔνδεκα θέλω νὰ ταῖς δώσουσι οἱ ἀφέν-
ταις οἱ κομεσάριοί μου εἰς | ἔνδεκα ἱερεῖς ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ θέλουσι
εὐρεθῆ εἰς τὸν ἐνταφιασμόν μου, ἀρχι | νῶντας ἀπὸ τοὺς ἐφημερίους,
προεφημερίους, ψάλτη, ἱεροδιακόνους τοῦ ἀρχιερέως | καὶ ταῖς ἄλλαις
τῶν ξένων ἱερέων ὁποῦ θέλουσι λάχει διὰ νὰ μὲ μακαρίσουσι. |

2 Ἀφίνω τοῦ ἀφέντη τοῦ ἀμπάτε Μελέτιου Ρόζα δύο εἰκόνας οἱ
ὁποῖαις εἶναι εἰς | φόρμα σφαλιστηρίου, μὰ ξεχωρισταῖς, καὶ εἶναι εἰς
τὴν μίαν ὁ ἅγιος Σπυρίδων καὶ εἰς τὴν | ἄλλην ὁ ἅγιος Μύρων ὁ Κρη-
της διὰ σημεῖον ἀγάπης.

1 Ἀφίνω τοῦ κονπάρο μου | τοῦ καπιτὰν Τζώριτζη Βαρούχα διὰ ση-
μεῖον ἀγάπης μίαν εἰκόνα τὸν ἅγιον Γεώργιον | ἀπὸ τοὺς δύο ὁποῦ
ἔχω εἰς τὴν Περάγα τὸ μεγαλύτερο.

Ἀφίνω τῆς ἡγαπημένης μου ἀνεψῆς | τῆς Μητροδώρας θυγατέρας
τοῦ ποτέ μου ἀδελφοῦ Ἰωάννου Ἀορέλιου νὰ τῆς δίδουσι κάθε χρόνο
δουκάτα δέκα καὶ ἓνα σακκὶ ἀλευρι ἀπὸ ἀνάμιση στάρο καὶ μιὰ | βα-
ρέλα κρασί εἰς ὄλην τῆς τὴν ζωὴν διὰ νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου.
Καὶ ὕστερα | ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς τὰ αὐτὰ δέκα δουκάτα νὰ τὰ δίδουσι
τῆς ἀνεψῆς τῆς τῆς Εὐπραξίας | ὅπου τὴν ἔχει εἰς τὴν συντροφίαν τῆς,
εἰς ὄλην τῆς τὴν ζωὴν διὰ νὰ παρακαλῇ καὶ αὐτὴ διὰ | τὴν ψυχὴν μου,
στέκοντας περὶ πάντα εἰς τὴν ὑποταγὴ τῆς θείας τῆς, ἀλλέως νὰ εἶναι
πρίβα. |

4 Ἀκόμη ἀφίνω τῆς αὐτῆς μου ἀνεψῆς τῆς Μητροδώρας τέσσεραις
εἰκόνας, τὴν Ὑπα | παντὴ τοῦ Σωτήρος, τοὺς Ἀγίους Τεσσαράκοντα,
τὸ μαρτύριον τῶν Ἀγίων Δέκα | τῶν ἐν Κρήτη καὶ τὸν ἅγιον Γρηγό-
ριον τὸν θεολόγον, ταῖς ὁποῖαις ὅταν εἶναι οἱ εἰς | ορταῖς τος νὰ ταῖς

¹⁰⁵) = σύμπλεγμα φύλλων.

¹⁰⁶) = ὑπόλοιπον περιουσίας.

δίδη τοῦ ἐκκλησιάρχη νὰ ταῖς βάνη εἰς τὴ μέση, ἐπειδὴ καὶ νὰ μὴν ἔχουσι ἄλλαις καὶ μὲ ταύταις ἐσερβίρονταν πάντα. Ἀκόμη τῆς ἀφίνω δώδεκα μῆ | ναῖα ἀπὸ τὰ εἰκοστέσσερα ἀποῦ ἔχω νὰ τῆς δώσουσι τὰ καλύτερα καὶ ἕνα ψαλιῆρι ἀπὸ | τὰ μεγάλα ὁποῦ ἔχω Μίκον Ἀποστό-
λον¹⁰⁷. Μίαν παρακλητικὴν, ἕνα πενηκοσιᾶρι, | ἕνα Τυπικόν, ἕνα Συνα-
ξαριστὴ καὶ ὅσα ἄλλα λίμπρα μοῦ εὐρίσκονται νὰ | ἔχω ἀπὸ βίους ἀ-
γίων εἰς ἀπλὴν γλωσσαν καὶ τῆς ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴν μου. | Ταῖς αὐ-
ταῖς εἰκόναῖς καὶ ὄλα τὰ λίμπρα ὁποῦ ἀφίνω τῆς ἀνεψῆς μου θέλω
καὶ ὕ | στερα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς νὰ τὰ βάνουσι εἰς τὸ ὄρατόριον¹⁰⁸ τος
νὰ διαβάζουσι οἱ κερὰ | καλογράδαις νὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν ψυχὴν
μου.

Ἀφίνω τῆς Μαργέτας Φριέλο | ὁποῦ εὐρίσκεται ἰσοῦς χρόνους εἰς
τὸ σπίτι μου, διὰ τὴν πολλὴν δούλεψην ὁποῦ ἔκαμεν | εἰς τοῦ λόγου
μου νὰ τῆς δίδουσι κάθε χρόνο δουκάτα εἴκοσι καὶ δύο βαρέλαις κρα-
σοῖ | εἰς ὄλην τῆς τὴν ζωὴν. Ἀκόμη θέλω ὅτι τὰ τρία στάρα τὸ στάρι
ὁποῦ μοῦ ἄφισε χρέος ἡ | κερὰ ἡ μητρογιά μου νὰ τῆς δίδω ἀπὸ τὴν
ἐντιράδα τῆς Περάγας, καθὼς εἰς τὸ ἱεσταμένιο τῆς | φαίνεται, νὰ τῆς
τὸ κάνουσι ἀλεῦρι κάθε χρόνο νὰ τῆς τὸ δίδουσι καθὼς καὶ ἐγὼ τῆς τὸ
ἔδιδα κάθε | χρόνο ἕως τὴν σήμερον καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς, νὰ
μένουσι ὄλα εἰς τὴν κληρονομίαν μου. |

Διὰ τὰ δώδεκα δουκάτα ὅπου σκοδέρονω ἀπὸ τὸ Μαγιστράτο νιέλε
μπιάβαι¹⁰⁹ ἔχω μία νότα | εἰς τὸ λίμπρο μου καὶ θέλω νὰ κάνουσι κα-
θὼς εἰς αὐτὸ γράφω.

Κληρονόμον μου εἰς τὰ¹¹⁰ ἔχω καὶ εἰς τὰ¹¹¹ ἀσπετάρω ἐδῶ καὶ εἰς
κάθε ἄλλον τόπον ὁποῦ νὰ μοῦ ἀγγίξῃ, θέλω καὶ ἀφίνω | τὸν ἀνηψὸν
μου τὸν πανιερώτατον Μητροπολίτην Ἱεραπόλεως Μάξιμον τὸν Μορᾶ
εἶδν τοῦ ποτέ μου ἀδελφοῦ Ἰωάννου Ἀουρέλιου τοῦ ὁποίου ἱερομαν-
τάρω τὴν ψυχὴν μου | καὶ τὴν ἀδελφὴν του νὰ τῆς βοηθᾶ καὶ τοῦ δι-
δω τὴν εὐχὴν μου ἐξ ὄλης τῆς καρδίας. |

Ἐμένα μοῦ εὐρίσκονται νὰ ἔχω ἕξω ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου ἄνωθε ἐδι-
σπονέρεσα, Καβι | τάλε εἰς τὴν τζέκα δύο χιλιάδαις δουκάτα καθὼς εἰς
τὸ λίμπρο μου ξεκαθαρίζω πρὸς | τρία εἰς τὰ ἑκατὸ καὶ σκοδέρονω τὸ
χρόνο δουκάτα ἐξῆντα καὶ εἰς τὸ Ντάτσιο¹¹² τοῦ | κρασιοῦ δουκάτα
διακόσα πρὸς τέσσερα εἰς τὰ ἑκατὸ καὶ εἶναι ὄλα εἰς τὸ ὄνομά μου καὶ

¹⁰⁷) Ἀπόστολος Μίχος ἦτο λόγιος ἱερωμένος ἐκ Παραμυθιάς.

¹⁰⁸) = τόπος προσευχῆς. ¹⁰⁹) = ἦτο τὸ Γραφεῖον τῶν τροφίμων.

¹¹⁰) τὰ ἔχω=ἐκεῖνα ποῦ ἔχω. ¹¹¹) τὰ ἀσπετάρω=ἐκεῖνα ποῦ μοῦ ἀνήκουν.

¹¹²) = τὸ Γραφεῖον ἐπὶ τοῦ φόρου τοῦ κρασιοῦ.

θέλω | ὅτι πάντα νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὴν Τζέκα¹¹³ γῆ εἰς τὰ ἄλλα δε-
πόζια τοῦ Προίντζιπε, μὲ κον | τειζιὸν¹¹⁴ ὅτι ποτὲ τινὰς νὰ μὴ μπορῶ
νὰ τὰ διασπονήρη, μὰ νὰ στέκη τὸ καπιτάλε εἰς παν | τοτεινὸ καὶ μόνο
τὸ Προὸ νὰ σκοδέρονουσι οἱ ἀφένταις οἱ Κομμισάριοί μου νὰ πληρώ-
ρουσι | τὰ λεγάτα¹¹⁵ μου ὁποῦ εἰς τὸ παρόν μου τεστιαμέντο ἀφίνω καὶ
τὰ ἐπίλοιπα νὰ πέμπουσι τοῦ | ἄνωθὲ μου ἀνηγοῦ. Καὶ ἀνισῶς καὶ ὁ
προίντζιπεσ θελήρη καμμιά φορὰ νὰ πλερώση | τὸ καβηθάλε, θέλω καὶ
νὰ μὴν ἠμποροῦσι νὰ τὰ σηκώσουσι ἀπὸ τὰ ντεπόζια τοῦ προῖν | τζι-
πε, παρὰ νὰ εὐροῦσι ἄλλο ντεπόζιο σιγοῦρο νὰ τὰ Ἰνβεσίρουσι¹¹⁶ ὁποῦ
νὰ μὴν | εἶναι περίκολο¹¹⁷ νὰ χαθοῦσι καὶ νὰ τὰ τζιράρουσι πάντα εἰς
τὸ ὄνομά μου μὲ ταις | ἴδιαις κονδιτζιόνταις ὡς ἄνωθε καὶ τὸ μπουλέ-
τι¹¹⁸ ὁποῦ σηκώνουσι τὸ προὸ νὰ λέγη πάντα | D. Gregorio Mará.

Ἄκομη μοῦ εὐρίσκεται νὰ ἔχω εἰς τὸ χωρίον λεγόμενος τῆς | Πε-
ράγας, τερετόριον τῆς Πάντουβας κάνπους¹²⁰ δεκατρεῖς ἡμιοισ καὶ τα-
βέλλαις ἐντὰ μὲ φά | μπρικαις¹²¹ καὶ ἄλλα, καθὼς εἰς τὸ λίμπρο μου
ξεκαθαρίζω, ταις ὁποῖαις φάμπρικαις | ταις ἔκκιμα ἐγώ. Καὶ θέλω καὶ
ὁ ἄνωθε ἀνεπὸς καὶ κληρονόμος μὲ ὄλα τὰ μό | μπιλε ὁποῦ ἔχω ἐκεῖ,
νὰ τοὺς ἔχη καὶ νὰ τοὺς χαυῖ εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν καὶ νὰ δίδῃ τὰ
λεγάτα, | τὸ σάρι καὶ κρασί ὁποῦ παραπάνω ἀφίνω κάθε χρόνο διὰ
τὴν ψυχὴν μου καὶ νὰ κρατῆ | καὶ τὰ σπῖτια ἀγομεντάδα¹²² διὰ νὰ μὴν
χαλάσουσι. Μὰ ἀνισῶς καὶ ὁ ἀδτός μου ἄ | νεπὸς δὲν ἔχει γνώμην νὰ
γυρίση εἰς τὴν Βενετία καὶ εἶναι ἡ θέλησή του νὰ πωληθοῦσι οἱ αὐτοὶ
| κάμποι, θέλω ὅτι νὰ τοὺς πωλήσουσι οἱ ἀφένταις οἱ Κομμισάριοί
μου μὲ τὸ πλεὰ ἄβα | νιάρκιο¹²³ ὁποῦ νὰ μπορέσουσι ἐπειδὴ καὶ τὸ
τέλος τοῦ καβητάλη μου νὰ εἶναι διὰ τοὺς πτω | χοὺς καὶ ὅσον περισ-
σότερο εὐγάλουσι, θέλουσι ἔχει καὶ αὐτοὶ τὸν μιστόν. Καὶ νὰ πουλή-
σουσι | καὶ ὄλα τὰ μόμπιλε ὁποῦ ἐκεῖ μοῦ εὐρίσκονται νὰ ἔχω, τὰ ὁ-
ποῖα εἶνε ὄλα γραμμένα | εἰς τὸ λίμπρο μου. Καὶ τοὺς ἀβερίρω πῶς
τοὺς αὐτοὺς κάμπους τοὺς εὔρηκα ἔρημους καὶ τοὺς | ἀγομεντάρησα μὲ
πολλαῖς πιαντάδαις¹²⁴ ἀπὸ κλίματα καὶ δενδρά καὶ ταις φάμπρικαις |
ὄλαις ταις ἦκαμα ἐγώ καὶ δὲν τυχαίνει νὰ στοχάσουσι πόσο μᾶς κοστί-
ζουσι γῆ πόσο τοὺς | νοικιάζω διατι μποροῦσι εἰς τὸ νοῦκι νὰ τοὺς
κρεσέρουσι¹²⁵, μὰ νὰ τοὺς σιμάρουσι πόσο ἔξίζουσι. | Ἐμένα εἰς τὸν

¹¹³) = Δημόσιον θησαυροφυλάκιον. ¹¹⁴) = ὄρος.

¹¹⁵) = κληροδοτήματα. ¹¹⁶) = ἐπενδύω. ¹¹⁷) = κίνδυνος.

¹¹⁸) = ἡ ἀπόδειξις καταθέσεως. ¹¹⁹) = D Don

¹²⁰) Ὁ κάμπος τῆς Πάδοβας = μέτρο τετραγωνικά 3862. Ἡ τάβλα ὑποδι-
αίρεσις τοῦ κάμπου = μέτρα τετραγ 4.60 ¹²¹) = κτίρια.

¹²²) ἀγομεντάδα: augmentare (ἀρχ.) aumentare = ἐπαυξάνω.

¹²³) = ὄφελος, κέρδος. ¹²⁴) = φυτεῖαι. ¹²⁵) = αὐξάνω.

καιρόν μου μοῦ τοὺς ἐγυρέψασι νὰ τοὺς πουλήσω καὶ μοῦ ἐδίδοσι καὶ εἰς ταῖς φάμπρικαις | ὅσα ἐξώδιουσα καὶ νὰ σιμιμάρουσι καὶ τοὺς κάμπους μὰ ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ τοὺς περιβαριστῶ. | Δοιπὸν ἄν θελήσῃ ὁ ἀνηψός μου νὰ πουληθοῦσι ὅσα εὐγάλουσι νὰ τὰ ἱνβεσίφουσι εἰς τὰ | Ντεπόζιτα τοῦ Πρίντζιλε καὶ ἀπὸ τὸ πρὸ νὰ δίδουσι τὰ λεγάτια, τὸ στάρι καὶ κρασί ὁποῦ παρᾶνω | ἀφίνω καὶ τὸ θέσιος νὰ τὰ πέμπουσι τοῦ ἀνηψοῦ μου κάθε χρόνον εἰς ὕλην του τὴν ζωὴν ὁποῦ ὁ ἄ | φέντης ὁ θεὸς νὰ τοῦ τὴν δώῃ χρόνους πολλούς. Καὶ ὅποτε ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ αὐτοῦ μου ἀνηψοῦ | ἀφίνω διὰ Κομεσαρίους μου εἰς παντοεινὸ τὸν ἀφέντη τὸ Βαροδιάνο μὲ τοὺς ἀφένταις | τοὺς Γοβεραδόρους τῆς μπάγκας ¹²⁶ τοῦ ἁγ. Γεωργίου τῶν Γραικῶν, ὁποῦ κατὰ καιρὸν θέλουσι εἶσται | ὁμάδι μὲ τοὺς ἄνωθι μου ἀφένταις Κομεσαρίους τοὺς ὁποίους παρακαλῶ νὰ κάμωσι διὰ | τὴν ψυχὴν τος νὰ δεχθοῦσι τὴν αὐτὴ μου Κομεσαρία καὶ κατέχουσι καλὰ πῶς καὶ ἐγὼ εἰς ὁ | λην μου τὴν ζωὴν δὲν ἔλειψα νὰ δουλέψω τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ γένος μὲ πολὺν πόθον | καὶ ἀγάπην. Καὶ τὸ καβειάλε ὁποῦ ἔχω εἰς τὴν Τζέκα καὶ εἰς τὸ Νιάτσιο τοῦ κρασοῦ νὰ τὰ τῆι | ράουσι μὲ τὰ καβειάλε τῆς ἐκκλησίας νὰ σκοδέρῃ τὸ Πρὸ ὁ ἀφέντη; ὁ Βαροδιάνος | μὰ πάντα τὸ μπουλετὶ νὰ σηκώνεται εἰς τὸ ὄνομά μου καθὼς ἄνωθε γράφω. Καὶ τοὺς κάμπους | ὁποῦ ἔχω εἰς τὴν Περάγα μὲ ταῖς φάμπρικαις καὶ μὲ τὰ μόμπιλε, ἃ δὲ τὰ ἔχουσι που | λημένα εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνηψοῦ μου νὰ τοὺς πουλήσουσι καθὼς ἄνωθε γράφω μὲ κάθε ἄβαν | τάγκιο. Καὶ ὅσα εὐγάλουσι νὰ τὰ ἱνβεσίφουσι ἐκεῖ ὁποῦ ἔχουσι τὰ ἄλλα κα | βειάλη τῆς ἐκκλησίας μὰ εἰς τὸ ὄνομά μου, πάλι καὶ εἶναι πουλεμένη τὴν ἱνβεσιίδα | ὁποῦ ἔχουσι καμμένη, νὰ τὴν τζιράουσι μὲ τὰ καβεδιάλια τῆς ἐκκλησίας ὡς ἄνωθεν, | καὶ σκοδέροντιας ὅλα τὰ πρὸ νὰ δίδουσι κάθε χρόνον ὅλα τὰ λεγάτια ὁποῦ παρᾶνω ἀφίνω. | Ἀκόμη θέλω καὶ κάθε χρόνον εἰς παντοεινὸ νὰ γράφουν εἰς τὸ θόδολο ¹²⁷ τῆς ἐκκλησίας ὁποῦ συνηθί | ζουσι καὶ γράφουσι τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν δουκάτα ἔξι, δίδοντάς τος ὀμπλιγο εἰς ταῖς | τρεῖ, λειτουργίαις ὁποῦ λειτουργᾶ ὁ ἀφέντης ὁ Μητροπολίτης διὰ λόγου μου καθὼς παρᾶνω | γράφω, νὰ ἀνάφτουσι μία τόριζα ἀπάνω εἰς τὸν τάφον ὁποῦ μὲ θέλουσι ἐνιαριάσει διὰ | νὰ κἀν τὸ τρισάγιον ἀπολείτουρα. Καὶ νὰ ἀνάφτουσι καὶ μία λαμπάδα εἰς τὴν Πα | γαρία τὴν ὥραν ὁποῦ ὁ ἀφέντης ὁ ἐφημέριος μοῦ κάνει τὴν παράκλησι. Ἀκόμη | νὰ δίδουσι τῆς ἐκκλησίας δουκάτα τέσσερα κάθε χρόνον διὰ νὰ γίνονται μὲ τὰ ἄλλα τέσσερα | ὁποῦ ἄφῃσα

¹²⁶) = ἐπιτροπικὴ τράπεζα. Τὸ σημερινὸ μπαγκάρι τῶν ἐκκλησιῶν.

¹²⁷) Ὠνόμαζον τὸ κατὰστικον ὅπου ἐνεγράφοντο ἐτησίως αἱ ἔκτακτοι εἰσφοραὶ τῶν μελῶν, ἰδιοχείρως.

ἀπὸ τὸ καβετάλε ὁποῦ ἔχω εἰς τοὺς Γοβερναδόρους ντέλλα ἔντροδα, ὄλα ὀκτώ, | νὰ τὰ ξοδιάζουσι εἰς τὸ λάδι τοῦ κατηλιού τῆς Παναγίας διὰ νὰ μὴν ἔχη ἡ ἐκκλησία καμμιά | ἔξοδο. Καὶ ἀνωῶς καὶ δὲν δεχθοῦσι τὴν Παναγία μου εἰς τὴν ἐκκλησία μας, εἰς ὅποιαν | ἐκκλησία τὴν δεχθοῦσι, νὰ δίδουσι καὶ τὰ αὐτὰ δουκάτα τέσσερα. Διὰ τὰ δύο δουκάτα | ὁποῦ παρᾶνω ἀφίνω νὰ δίδῃ ὁ κληρονόμος μου τοῦ ἀφεντὸς τοῦ Μητροπολίτου τοῦ ἁγίου | Σάββα καὶ τῶν Ψυχῶν, θέλω καὶ τὸν καιρὸν ὁποῦ σκοδέρνει ὁ ἀφέντης ὁ βροδιάνος νὰ τοῦ δίδῃ | ἄλλα δύο εἰς κάθε λειτουργία τὰ δύο δουκάτα διὰ νὰ κἀνῃ τὸ τρισάγιον εἰς παντοτεινὸ καθῶς | ἄνωθε γράφω. Ἀκόμη νὰ δίδουσι τῶν ἀφεντῶν τῶν ἐφημερίων δουκάτα ἑπτὰ διὰ νὰ γί | ρωνται μὲ τὰ ὀκτώ ὁποῦ τὸς ἄφρισα ἄνωθε, δουκάτα δέκα πέντε διὰ νὰ κάνοῦσι μὲ καλύτερη | προθυμία τὸ χοῦος των καὶ νὰ γράφουσι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν δύο μου ἀνεψῶν, τὸν καιρὸν | ἐκεῖνον, ἐκεῖ ὁποῦ ἔχουσι τὰ ἄλλα ὀνόματα τῶν ἀπεθαμένων νὰ τὰ μνημονεύουσι, | Μαξίμου ἀρχιερέως καὶ Μητροδώρας μοναχῆς. Καὶ ἡσσερα ἀπὸ τὸ σπερνὸ τοῦ ἁγίου | Σάββα νὰ κάνοῦσι καὶ οἱ τρεῖς ἐφημέριοι ἕνα μνημόσυνο ἀπάνω εἰς τὸν τάφον μου κάθε | χρόνον μὲ ὄλα τὰ ὀνόματα τῶν ἀπεθαμένων μου. Ἀκόμη νὰ δίδουσι τοῦ ἐκκλησιαρχῆ | κάθε χρόνο ἄλλο ἕμισὸ δουκάτο διὰ νὰ γίνεται μὲ τὸ ἄλλο ἕμισὸ ὅπου παρᾶνω τοῦ ἀφίνω, | ἕνα δουκάτο διὰ νὰ ἀνάφῃ τὸ κατηλι εἰς τῆς Παναγίας μὲ καλύτερον πόθον καὶ νὰ | ἀνάφῃ καὶ τὴν τόρτζα καὶ τὴν λαμπάδα τῆς Παναγίας καθὼς παρᾶνω γράφω, καὶ δὲν κάνοῦντας, | νὰ εἶναι πρόβος.

Ἀκόμη νὰ δίδουσι τῶν κερά Καλογράδων τοῦ μοναστηρίου μας τῶν Γραικῶν, | τὸν καιρὸν ὁποῦ σκοδέρνει ὁ ἀφέντης ὁ Βροδιάνος κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸ δουκάτα | εἴκοσι δύο διὰ νὰ γίνωνται μὲ τὰ παρᾶνω ὁποῦ τοὺς ἄφρισα, ὄλα δουκάτα τριάντα διὰ νὰ κά | νουσι ἄλλη μία παράκληση τῆς Παναγίας κάθε Παρασκευὴ νὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν | ψυχὴν μου καὶ διὰ τοὺς ἀποθαμένους μου.

Ἀκόμη θέλω νὰ δίδῃ ὁ ἀφέντης ὁ βροδιάνος | κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸ δουκάτα τέσσερα τοῦ ἀφέντη τοῦ ἡγουμένου τῆς ἁγίας Παρασκευῆς | εἰς τὴν Λέξενα διὰ νὰ θυμᾶται νὰ κἀνῃ τὸ τρισάγιον καὶ νὰ πέρῃ τὴν μερίδα εἰς τὴν ἁγίαν Πρόθεσιν, | κάθε ὁποῦ λειτουργήσῃ μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἀπεθαμένων μου. Ἀκόμη νὰ δίδῃ τοῦ ἐφημερίου | τοῦ ἁγίου Νικολάου εἰς τὴν Πόλα δουκάτα τέσσερα, κάθε χρόνο εἰς παντοτεινὸ διὰ νὰ κἀνῃ | καὶ αὐτὸς τὸ τρισάγιον καὶ μερίδα κάθε ὁποῦ λειτουργήσῃ μὲ τὰ ἄνωθε ὀνόματα τῶν ἀπεθαμῆ | νων μου.

Ἀκόμη νὰ δίδουσι τοῦ ἐφημερίου τῆς Τριμάστρου εἰς τοὺς Κορφοὺς δουκάτα τέ | σσερα κάθε χρόνο, εἰς παντοτεινὸ διὰ νὰ κἀνῃ καὶ αὐτὸς τὸ τρισάγιον καὶ μερίδα κάθε | ὁποῦ λειτουργήσῃ μὲ τὰ ἄνωθε ὀνόματα τῶν ἀπεθαμένων μου.

Ἀκόμη νὰ δίδουσι τοῦ | ἐφημερίου τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Δη-
μητρίου εἰς τὴν Ζάκυνθον ὁποῦ τῶρα τὴν ἐφημε | ρεύγει ὁ ἀφέντης ὁ
παπᾶ Κόλλας δουκάτα τέσσερα κάθε χρόνον εἰς παντοτεινὸ διὰ νὰ | κἀνη
καὶ αὐτὸς τὸ Τρισάκιον καὶ μερίδα κάθε ὁποῦ λειτουργοῦσι μὲ τὰ ἄ-
νωθε ὀνόματα | τῶν ἀπεθαμένων μου. Καὶ ἀφίνω διὰ χρόνος εἰς τὴν
ψυχὴν τῶν αὐτῶν ἐφημερίων | τῶν ἄνωθε τεσσάρων ἐκκλησιῶν νὰ γρά-
ψουσι τὴν αὐτὴν δμπλιγατζιὸν μὲ τὰ ἄνωθε ὀνό | ματα τῶν ἀπεθαμέ-
νων μου εἰς τὴν ἅγιαν Πρόθεσι εἰς μίαν καρτέλλα ξέχωρα κολ | λημέ-
νη εἰς μίαν τάβλα νὰ τὴν κρεμάσουσι εἰς τὴν ἅγιαν Πρόθεσι διὰ νὰ
σιτέκη πάντα νὰ | ἔχουσι ἐνθύμησι καθένας ἀπὸ τοὺς ἐφημερίους εἰς
κάθε καιρὸν νὰ σκοδέρῃ τὸ λεγάτο του | καὶ νὰ κἀνη καὶ τὸ χρόνος του
γράφοντας τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὁποῦ ἔχουσι νὰ σκοδέρουνσι τὰ | τέσσερα
δουκάτα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν δύο μου ἀνηψῶν Μαξίμου ἀρχιερέως καὶ
Μητρο | δώρας μοναχῆς.

Ἀκόμη θέλουσι νὰ δίδουσι τοῦ ἀφέντη τοῦ Ἀρονέστο Μαγιώτα κά-
θε χρόνο | δουκάτα ἕξι διὰ νὰ κρατῇ τὸ δρεγίστρο¹²⁸ εἰς τὰ ἄνωθέ μου
λεγάτα τὰ ὅσα σκοδέρουνσι καὶ τὰ | ὅσα δίδουσι διατὶ οἱ λεγατόριοί
μου εἶναι ὄξω ἀπὸ τὴ Βενετία καὶ δὲν θέλουσι πέμπει νὰ | τὰ σκοδέρ-
νουσι εἰς τοὺς καιρούς τος καὶ νὰ τοῦ δώσουσι καὶ ἕνα λίμπρο διὰ νὰ
τὰ γράφῃ, τὸν | ὅποῖον παρακαλῶ νὰ κἀνη νὰ τὰ δίδουσι μὲ εὐκολία
διὰ νὰ γίνεταί τὸ μνημόσυνό μου. Ἀκόμη τὸν παρακαλῶ ἂν λάχη καὶ
δὲν ἔχουσι δρεγιστράδο τὸ παρὸν μου τεσταμέντο εἰς τὸ λί | μπρο τῆς
ἐκκλησίας, νὰ τὸ δρεγιστράρῃ διὰ νὰ φάινεται εἰς κάθε καιρὸν νὰ γίνε-
ται ἢ θέλησή μου | καθὼς πολλὰ ἐπιθυμῶ. Καὶ ὅστερα ἀπὸ τὴν ζωὴν
τοῦ αὐτοῦ Μαγιώτα, νὰ δίδουσι τὰ αὐτὰ ἕξι | δουκάτα τοῦ καδερονέ-
ρη¹²⁹ τῆς ἐκκλησίας διὰ νὰ κοντινούαρῃ¹³⁰ καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιον ὄρδι-
νε¹³¹ μὲ | προθυμίαν.

Ἀκόμη θέλω νὰ δίδῃ ὁ ἀφέντης ὁ Βαρδιάνος εἰς τὴν ἐκκλησίαν
τῆς Περάγας | ἄλλα δουκάτα τέσσερα διὰ νὰ γίνονται μὲ τὰ ἕξι δου-
κάτα ὁποῦ παρᾶνω ἀφίνω ὅλα δουκάτα | δέκα διὰ νὰ ἀνάφτουσι τὸ
καντήλι τῆς Παναγίας κάθε σκόλη ἀποσπέρας εἰς τὸν ἑσπερινόν, μὰ ὅλην
| τὴν νύκτα καὶ ὅλην τὴν ἡμέρα τῆς σκόλης καὶ ὅσα ἀβαντζάρουσι¹³²
ἀπὸ τὸ λάδι νὰ πέρουνσι τόσαις | λαμπάδαις διὰ νὰ ταῖς ἀνάφτουσι εἰς
τὸ αὐτὸ ἀλλάρε εἰς ταῖς λειτουργίαις.

Ὅσα ἀβαντζά | ρουσι ἀπὸ τὸ πρὸ ὁποῦ σκοδέρουνσι πληρώνοντας
ὅλα μου τὰ λεγάτα θέλω νὰ τὰ μοιράζουσι κάθε | χρόνον εἰς παντοτεινὸ
εἰς τοὺς πτωχοὺς, χρειάζομενους, τὰ ἕμισά τὴν Χριστοῦ Γέννησιν καὶ

¹²⁸) = κατ᾿ἄσχιον.

¹²⁹) = λογιστής.

¹³⁰) ἔξακολουθῶ.

¹³¹) = τάξις.

¹³²) = περισσεύω.

| τὰ ἄλλα ἔμισά τὴν Ἁγίαν Ἀνάστασιν διὰ τὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν
 ψυχὴν μου καὶ διὰ τοὺς ἀπε | θαμένους μου. Θέλω καὶ οἱ ἀφένταις οἱ
 κομισάριοί μου εὐθὺς νὰ πουλήσουσι τὰ ὀλίγα | μόμπιλε καὶ τὸ ἀσημι
 ὄπου μοῦ εὐρίσκεται ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἀφίνω διὰ | λεγάτα. Καὶ
 ἔξω ἀπὸ τὰ ἱερά μου καὶ ἄλλα τὰ ὁποῖα ἔχω εἰς τὸ λίμπρο μου γραμ-
 | μένα εἰς φύλλα 196 τὰ ὁποῖα θέλω νὰ τὰ πέψουσι τοῦ ἀνηγοῦ μου
 νὰ τὰ κρατῆ διὰ ἓν | θύμησι νὰ μὲ μακαρίζη.

Ἀνισῶς καὶ εἰς τὸν θάνατόν μου εὐρεθῆ νὰ χρωσιῶ κα | νετὸς καὶ
 δὲν φθάσουσι τὰ μόμπιλέ μου νὰ πλερώσουσι ἀπὸ τὰ πρὸ | ὁποῦ σκο-
 δέρονουσι καὶ ἀπὸ τὴν ἐντροπὰ τῆς Περάγας καὶ νὰ μὴν ἀρχινοῦσι νὰ
 πλε | ρώνουσι τὰ λεγάτα παρὰ τὰ σοτισφάρουσι¹⁸⁸ τὸ χρέος διὰ νὰ μὴ
 δώση κόντο ἢ ψυχὴ μου δι' αὐτιά, | μόνο τὸ λεγάτο τῆς μαργέτας Φρι-
 ἔλο θέλω νὰ τῆς τὸ δίδουσι πάντα διατι δὲν ἔχει | ἄλλο νὰ γλυτώνη,
 παρὰ αὐτό. Καὶ νὰ δίδουσι καὶ τὸ λεγάτο εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Πε- |
 ράγας καὶ εἰς τὸ Περαρόλο διὰ νὰ ἀνάψουσι τὰ καντήλια τῆς Πανα-
 γίας διὰ βοήθειαν | τῆς ψυχῆς μου. Ξεκαθαρίζω πῶς εἰς τὸν καιρὸν
 τῆς ζωῆς μου ἐδούλεψα πολλοὺς | φίλους ἀπὸ διαφόρους τόπους, οἱ
 ὁποῖοι μοῦ ἐγράψασι καὶ ἐσκοδέριζα τορνέσα | καὶ τὰ ἔδιδα ἐκεῖ ὁποῦ
 μοῦ ἐγράψασι καὶ ἀλλουνῶν τοὺς ξώδιαζα εἰς πρᾶγμα ὁποῦ | τὸς ἐ-
 χρειάζετον καὶ τὸς τὸ ἔπεμπα. Καὶ ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ ἐγὼ ἐλάμβανα
 τὰ | τορνέσα τὸς ἔκανα ῥιτζεπούταις¹⁸⁴, μὰ ἐγὼ ἀπὸ διαφόρους δὲν
 ἔλαβα καουτιζιόναϊς¹⁸⁵ | καὶ τραλεάλτρε¹⁸⁶ ἀπὸ σκολάρους¹⁸⁷ ὁποῦ μοῦ
 τὰ ἐπέμψασι οἱ γονεοὶ τος καὶ τὸς τὰ | ἔπεμπα εἰς τὴν Πάντοβα καὶ
 μοῦ ἐγράψασι πῶς τὰ ἐλάβασι, μὰ δὲν ἐφύλαξα | ὄλουνῶν ταῖς γρα-
 φαῖς τος, πάρτε¹⁸⁸ ἀπ' αὐτῶν δὲν λείπουσι νὰ εἶναι ἀνάμεσα εἰς ταῖς
 γρα | φαῖς μου, καὶ βάνω μάρτυρα τὸν ἀφέντη τὸ Θεὸ πῶς δὲν χρω-
 σιῶ κανενὸς ἀπ' αὐτῶν, | ἄντζι¹⁸⁹, ἔχω νὰ λάβω ἀπὸ διαφόρους κα-
 θὼς θέλουσι δὴ οἱ ἀφένταις οἱ κομισάριοί μου | εἰς ταῖς νόταις μου
 διὰ νὰ τὰ ῥεκοπεράσουσι¹⁴⁰. Μὲ κάποιους εἰς τὸ παρὸν ἔχω νὰ | κάμω
 κόντους ὁποῦ μοῦ γράφουσι ἕως τὴν σήμερον καὶ σκοδέρονω καὶ τὸς
 ξοδιάζω καὶ ἔχω | ξεχωριστὰ λίμπρα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ καθενὸς μὲ
 μπλάβο χαρτί, ἀπόξω καὶ εἰς αὐτὰ | φαίνονται ἄν τοὺς χρωσιῶ γῆ ἄν
 ἔχω νὰ λάβω καὶ νὰ κάμωσι τοὺς κόντους τοῦ καθενὸς διὰ νὰ | τοὺς
 σαλντάρουσι¹⁴¹.

Ἔχω καὶ ἓνα λίμπρο *de riceveri* καὶ μοῦ ἔχουσι εἰς αὐτὸ διάφο-

¹⁸⁸) = ἱκανοποιήσουν. ¹⁸⁴) = ἀποδείξεις.

¹⁸⁵) = ἐγγυήσεις, προφυλάξεις. ¹⁸⁹) = μεταξὺ ἄλλων.

¹⁸⁷) = μαθηταί. ¹⁸⁶) = μέρος. ¹⁸⁹) = τοῦναντίον μάλιστα.

¹⁴⁰) = ἐπανακτήσουν, ἐξασφαλίσουν ¹⁴¹) = ἐξοφλῶ.

ροι | καουτζιόναις καὶ εἰς τὸ ἴδιον ἔχω δεμέναις κάποιαις γραφαῖς
 χρειάζόμεναις | ὅπου μοῦ σερβίρουσι ὁδὶα καουτζιόναις θέλω καὶ οἱ
 ἀφένταις οἱ κομεσάριοί μου | νὰ πληρώνουσι τὸν ἀφέντη τὸ νοδάρο τὸ
 Βέλανο διὰ νὰ εὐγάλη τοὺς πόντιους¹⁴² τοῦ τε | σταμέντου εἰς τὰ λεγάτα
 ὁποῦ ἀφίνω νὰ δίδονται παντοτεινὰ καὶ νὰ τοὺς πέγουσι εἰς | τὴν Λέ-
 ζενα, εἰς τὴν Πόλα, εἰς τοὺς Κορφούς, εἰς τὴν Ζάκνυθο, εἰς τὴν Πε-
 ρρά | γὰ καὶ εἰς τὸ Περαρόλο διὰ νὰ ἔχουσι ἐνθύμησι εἰς κάθε καιρὸν
 νὰ γυρεύουσι | τὰ λεγάτα τος καὶ νὰ κάνουσι καὶ τὸ χρέος τος καὶ εἰς
 κάθε κόπια νὰ γράψη καὶ τὰ ὄνσ | ματα τῶν ἀπεθαμένων μου διὰ νὰ
 ξέρουσι νὰ γράψουσι εἰς τὴν ἀγίαν Πρόθεσι νὰ κάνουσι | τὸ χρέος τος.
 Καὶ νὰ γράψη καὶ τὸ παρόν μου τεσταμένο εἰς τὸ λίμπρο τῆς ἐκκλη-
 σίας | μας ὁποῦ ἔχουσι τὰ ἄλλα τεσταμένα. Ἀκόμη νὰ κάμη καὶ μία
 κόπια μὲ γράμ | ματα Ρωμαίϊκα εἰς τὸ λεγάτο ὁποῦ ἀφίνω τῶν κερὰ
 Καλογράδων διὰ νὰ τὸ ἔχουσι | εἰς τὸ ὀρατόριόν τος νὰ θυμοῦνται νὰ
 κάνουσι ταῖς παρακλήσαις νὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν | ψυχὴν μου, βά-
 νοντας εἰς τὴν ἴδιαν κόπιαν καὶ τὸ λεγάτο ἰζὶ ἀνηψᾶς μου. |

Θέλω καὶ εὐθὺς οἱ ἀφένταις οἱ κομεσάριοί μου νὰ δώσουσι εἰς τὴν
 ἐκκλησίαν μας τοῦ ἀφέντη τοῦ | Βαρδιάνο τὸ λίμπρο τῆς Κομεσαρίας
 Καλορμάνο καὶ ὅ,τι ἄλλα χαρτιά εὐρίσκονται εἰς τὸ | σπίτι μου ἦγουν
 σκριτούραις¹⁴³ ἀπὸ λογαριασμὸν τῆς αὐτῆς Κομεσαρίας καὶ νὰ κάνου-
 σι | λογαριασμὸν εἰς τὰ ὅσα ἐσκοθάρισα καὶ εἰς τὰ ὅσα ἐξώδιασα καὶ ὅσα
 ἐνβεστήρησα, | τὰ ὁποῖα φαίνονται ὅλα εἰς τὸ αὐτὸ λίμπρο μὲ γράμμα-
 τα τοῦ ἀφέντη τοῦ Τζώρτζη τοῦ Νανάκη | ὁ ὁποῖος ἐντραβενίρησε¹⁴⁴
 εἰς ὅλα καὶ τὸς θέλει δώσει ἐνφορμότησια¹⁴⁵ καθαρὰ ἀνίσως καὶ ἐγὼ |
 εἰς τὴν ζωὴν μου δὲν θέλω ἔχω καομένους τοὺς κόντους μου. Μὰ ἔχω
 ἐλπίδα εἰς τὸν | ἀφέντη τὸν Θεὸν νὰ τὰ κομαντάρω προχοῦ ἀποθάνω,
 μὰ ἂν εθρεθῶ χρεώστης εἰς τί | ποτας νὰ πληρώνουσι, διὰ νὰ μὴν ἔχη
 νὰ δώση κόντον ἢ ψυχὴ μου.

Ἀκόμη νὰ δώσουσι | τῶν ἀφεντιῶν τῶν ἐφημερίων τῆς ἐκκλησίας
 τὸ τεσταμένο τοῦ ποτὲ ἀφέντη Φλαγγίνη | καὶ τὰ δύο λίμπρα ὁποῦ ἔχω
 γραμμέναις ταῖς Γράτζιαις¹⁴⁶ ὁποῦ ἐβγαίνουσι κάθε χρόνον, | νὰ τὰ
 κρατοῦσι εἰς φύλαξι οἱ ἐφημέριοι διὰ νὰ γράψουσι κάθε χρόνον ταῖς
 γρά | τζιαις ὁποῦ ἐβγάνουσι καθὼς ἔκανα καὶ ἐγὼ διὰ νὰ ἔχουσι εἰς
 ἐνθύμησι ἀπὸ χρό | νο εἰς χρόνον πόσαις ἐβγάνουσι διὰ νὰ μὴν γένων-
 ται σφάλματα καθὼς εἰς αὐτὰ | ξεκαθαρίζω.

Θέλω εἰς τὸν καιρὸν ὁποῦ θέλουσι πουλήσει τὴν ποσειδὸν¹⁴⁷ τῆς

¹⁴²) = τὰ σημεῖα τῆς διαθήκης ὅπου ἀναφέρονται τὰ κληροδοτήματα (legati).

¹⁴³) = γραπτά. ¹⁴⁴) = ἐπενέβη. ¹⁴⁵) = πληροφορία.

¹⁴⁶) = χάριτες, βοηθήματα. ¹⁴⁷) = ἰδιοκτησία.

Περάγας, | ἄν θελήσῃ ἐκεῖνος ὁποῦ θέλει νὰ τὴν ἀγοράσει νὰ δμπλη-
 γαριστῇ νὰ δίδῃ τὰς εἴκοσι λίτραις | εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Περάγας
 ὁποῦ ἀφίνω νὰ σκοδέρησῃ ἀπὸ τὸ νοίκι | τοῦ σπιτιοῦ Νο 4 νὰ εἶναι,
 τὸ σπίτι λίμπερο ¹⁴⁸ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀγοραστῆ, ἀλλέως | καὶ δὲν
 θελήσει, τὸ αὐτὸ σπίτι νὰ εἶναι πάντα δμπλιγάδο διὰ τὸ αὐτὸ λεγάτο
 διὰ νὰ | γίνονται οἱ λειτουργίαι τῆς Παναγίας καὶ νὰ πέρησῃ καὶ
 τὰς λαμπάδαις καθὼς παρὰ νῶ | γράφω, εἰς δόξαν τῆς Παρθένου καὶ
 βοήθειαν τῆς ψυχῆς μου 'Αμήν. |

1706 Μαΐου 11 εἰς Βενετία

'Επιθυμῶντας νὰ ξεκαθαρίσω πὼς ἔχω νὰ λάβω ἀπὸ τὸν ἀφέντη
 Ζήσημο Κολομπῆ | ἀπὸ τὴν Κεφαληνιά καθὼς εἰς τὸ κόντιο του φαίνε-
 ται ὑπογραμμένους ἀπὸ τὸν σιὸρ | Τομάζο τὸν υἱὸν του ἐκατὸ δουκάτα
 λντζίρκα, ἀπὸ τὰ ὅποια θέλω νὰ δώσῃ | τοῦ Θανάση Σκιαδᾶ ὁποῦ τὴν
 σήμερο εὑρίσκειται εἰς τὴν δούλεψί μου, δουκάτα | εἴκοσι πέντε καὶ τοῦ
 ἀφέντη Παπατζώρτζη Κολομπῆ δουκάτα δέκα διὰ νὰ μοῦ | κάμη τόσες
 λειτουργίαι καὶ τὰ ἐπίλοιπα ἀφίνω τοῦ ἄνωθε ἀφέντη Τομάζο Κολομπῆ
 διὰ νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου. |

'Ιερὸς Γρηγόριος ὁ Μαρκᾶς βεβαιῶνω τὰ ἄνωθε

Τῆ 24 Μαρτίου 1712 (ὁ Νοτάριος ἔγραψε τὰ κάτωθι) :

«'Εδημοσιεύθη ἡ παροῦσα Διαθήκη ὡς καὶ ὁ Κωδίσκελος τοῦ
 προειρημένου ποτὲ σεβασμίου ἱερέως Γρηγορίου Μαρκᾶ ἐνώπιον τοῦ νε-
 κροῦ τοῦ ἰδίου καὶ διεβιβάσθη ἀντίγραφον εἰς τὸ 'Εξοχώτατον Γρα-
 φεῖον τῶν ὑδάτων διὰ τὰ 5 τοῖς ἐκατόν».

"Οπισθεν τῆς Διαθήκης ὁ Νοτάριος ἔγραψε τὰ κάτωθι :

«ἐν ἔτει 1706 ἡμέρα Τρίτη Μαΐου ἐνδεκάτη 'Ινδικτιῶν 14η

'Ο σεβάσμιος ἱερὸς Γρηγόριος Μαρκᾶς τοῦ ποτὲ Μάρκου ἐκ Κρή-
 τας, ἐφημέριος τῆς ἐκκλησίας τοῦ 'Αγίου Γεωργίου τῶν Γραικῶν κλπ.
 ἐκάλεσεν ἐμὲ τὸν Δημόσιον Νοτάριον Φραγκῖσκο Βέλανον καὶ ἐπὶ πα-
 ρουσίᾳ τῶν κάτωθι μαρτύρων μοὶ παρουσίασε τὴν διαθήκην του κλπ.

Μάρτυρες : ἐγὼ Δὸν Μελέτιος Παπαδόπουλος τοῦ Κωνσταντίνου ἱερὸς
 ἕλληγ

ἐγὼ ὁ Δὸν 'Ιωάννης Λαμπούδης ἐφημέριος τῆς ἐκκλησίας
 τοῦ 'Αγίου Γεωργίου τῶν Γραικῶν κλπ.».

¹⁴⁸) = ἐλεύθερον.

Ἴδου τώρα ὁ Κωδῖκελλός του :

Εἰς δόξαν Θεοῦ 1712 Μαρτίου 2 εἰς Βενετίαν

ἐγὼ ὁ ἱερεὺς Γρηγόριος Μαρκᾶς

Εἰς περασμένους χρόνους ἔκαμα ἓνα τεσταμέντο μὲ γράμματα ἐδικά μου καὶ τὸ | ἐπρεξεντάρισα ¹⁴⁹ εἰς τὸ Καντζέλο ¹⁵⁰ τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἀφεντὸς Φραντζέσκου Βέ | λανου. Εἰς τὸ παρτικολάρε ¹⁵¹ ὁποῦ γράφω διὰ τὴν Παναγίαν μου ὁποῦ εἶναι ἡ ἐλπί | θα τῆς σωτηρίας μου, λογιάζω πῶς νὰ ἔχασα τὴν ἐλπίδα μου διατι ἂν ἐγὼ δὲν ἦμ | πόρεσα νὰ κάμω τίποτας ὁποῦ ὠμίλουν μὲ ἐλευθερία, πόσον μᾶλλον | ἓνας ἄλλος παγένει διὰ νὰ κάμη πολέμους, ποῦρε ¹⁵² παρακαλῶ τὸν ἐκλαμπροτάτου ἀφέντη δετόρε Τζόριτζη Τζανίρη τὸν κομεσάριό μου, ὁ ὁποῖος εἶναι συχνὰ | εἰς τὸ Καπίτολο, νὰ κάμη διὰ τὴν ψυχὴν μου νὰ τὴν ἐλάβη εἰς τὸ σπῆτι του εἰς δύο | χρόνους διὰ νὰ ἔχη καιρὸν καὶ ἐνθύμησι νὰ παρακιᾶ ἐκείνους ὁποῦ ὀπονέρουσι ¹⁵³ | νὰ κοιτηταριοθοῦσι ¹⁵⁴ νὰ παύσουσι τὸν πόλεμο ὁποῦ κάνουν μὲ τὴν Παναγία, | μὰ ἂν περάσουσι οἱ δύο χρόνοι καὶ δὲν ἤμπορέσει νὰ τοὺς καταπέση νὰ ἀφίσουσι | νὰ βαλθῇ ἡ αὐτὴ εἰκόνα ἀπὸ πανωθιὸ ἀπὸ τὴν θύρα ¹⁵⁵ καθὼς γράφω εἰς τὸ τεστα | μέντο μου, τότε θέλω νὰ συμφωνήσουσι οἱ ἀφέντες οἱ κομεσάριοί μου νὰ τὴν | δώσουσι εἰς καμμίαν ἐκκλησίαν ἐδῶ εἰς τὴν Βενετία μὲ τὸν ἴδιο μῶδο καθὼς | γράφω εἰς τὸ τεσταμέντο μου καὶ διὰ νὰ γένοσι ὄλα μου τὰ ἰντερέσα μὲ ποντονα | λιτὰ ¹⁵⁶ καθὼς εἶναι ἡ θέλησίς μου. Ἰνστιτουίρω ¹⁵⁷ τρίτον μου Κομεσάριον τὸν ἐκλαμπροτάτου καὶ ὑψηλότατον αὐθέντη Φραντζέσκο Δεμέτζο, τὸν ὁποῖον παρα | καλῶ νὰ μὴ μὲ ἀμπαντονάρη, μὰ τὴν ἀγάπη τὴν πολλὴ ὁποῦ πάντα | μὲ ἐφανερωσε, νὰ μοῦ κοντινουάρη καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸν θάνατό μου καὶ νὰ κάμη | νὰ γενῇ ἡ θέλησίς μου μὲ ποντοναλιτὰ εἰς τὰ πάντα, μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους | δύο Κομεσαρίους, τόσον διὰ τὴν Παναγία ὡσὰν καὶ διὰ κάθε ἄλλο μου ἰντερέ | σε. Κομμάτι λεονκόρο ¹⁵⁸ μοῦ εὗρίσκεται εἰς τὸ σκριτόριό μου ὁποῦ μοῦ τὸ ἐκανί | σκεψε ὁ μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, τὸ ὁποῖον θέλω νὰ τὸ κά | μουσι τέσερα μερικὰ, νὰ πάρη ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς ἀφένταις τοὺς Κομεσαρίους | μου τὸ ἓνα καὶ τὸ τέταρτο μέρος νὰ πένουσι τοῦ ἀνηφοῦ μου.

¹⁴⁹) = ἐπαρουσίασα. ¹⁵⁰) = συμβολαιογραφεῖον. ¹⁵¹) = λεπτομέρεια.

¹⁵²) = ὄμως. ¹⁵³) = ἀνθίστανται. ¹⁵⁴) = εὐχαριστηθοῦν.

¹⁵⁵) Εὗρίσκεται καὶ σήμερον ἡ εἰκὼν αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας κάμνει λόγον ἐπανειλημμένως ὁ διαθέτης, ὑπεράνω τῆς Ἁγίας Πύλης μεταξὺ τῶν διαστύλων, ὁρατὴ ἀπὸ τὸ ἱερόν.

¹⁵⁶) = ἀκρίβεια. ¹⁵⁷) = ἐγκαθιδρύω.

¹⁵⁸) liocorno=κέρας ζώου τὸ ὁποῖον ἐθεωρεῖτο ὅτι ἔχει μαγικὰς ἰδιότητας.

Μοῦ εὐρίσκειται νὰ ἔχω | καὶ ἓνα μπαστοῦνι, ἀπὸ μαργαριταρόριζα
καομένο, τὸ ὁποῖον ἀφίνω τοῦ ἽΥ | ψηλοτάτου ἀφεντὸς Φραντζέσκο
Δεμέτζο τοῦ ἄνωθε.

Δύο εἰκόνες μοῦ εὐρί | σκονται, οἱ ἅγιοι ἐπὶ παῖδες εἰς τὴ | μία
καὶ εἰς τὴν ἄλλην οἱ τρεῖς παῖδες εἰς τὴν | Κάμινον, τὲς ὁποῖες ἀφίνω
τῆς ἐκλαμπροτάτης καὶ ὑψηλοτάτης κυρᾶς | Μαριγέτας Δεμέτζο θυγα-
τέρας τοῦ ὑψηλοτάτου ἀφεντὸς Φραντζέσκο διὰ νὰ | τὲς ἔχη βοήθεια οἱ
ὁποῖες εἶνε μὲ σοάτζες μαῦρες καὶ μὲ κρουσιτάλι | ὀμπροστάς.

Εἰς τὸ σπίτι μου εὐρίσκειται εἰς τὴν ὕψηροσίαν μου ὁ Σπῦ | ρος
Κολομπῆς υἱὸς τοῦ ποτὲ ἀφεντὸς Ζησίμου ἀπὸ τὴν Κεφαλωνιά τοῦ ὀ-
ποίου | ἀφίνω νὰ τοῦ δίδουσι κάθε χρόνο δουκάτα δώδεκα εἰσὲ ὄλη
του τὴ ζωὴ καὶ | ὅστερα ἀπὸ τὴ ζωὴ του νὰ μένουσι εἰς τὴν κληρονο-
μία μου. Ἀκόμη θέλω | νὰ τοῦ κάμνουσι τὴ μεζάδα¹⁰⁰ του καὶ νὰ πλη-
ρῶνουσι τὸ ναῦλό του καὶ ὅ,τι ἄλλο τοῦ χρεὶ | ἀζεται, διὰ νὰ ὑπάγη
εἰς τὸ σπίτι του, νὰ τοῦ δίδουσι τὴν κασέλα μου τὴν κά | ρινη ἐκείνη
ὁποῦ ἔχω ἀπὸν κάτωθε ἀπὸ τὰ ἅγια λείψανα, νὰ τοῦ δώσουσι | ἔξι ὑ-
ποκάμισα ἀπὸ τὰ καινούργια μου, ἔξι τζιπὸνια καὶ ἔξι βρακιὰ | λινὰ
καὶ ἔξι ζευγάρια καλτσόνια λινὰ καὶ ἄλλα ἔξι ὀργουλένια ἀπὸ τὰ | βαμ-
μένα καὶ δύο ζευγάρια ποῦ ἔχω δεμπαβέλα ῥοβάνα¹⁰⁰, νὰ τοῦ δώσουσι
| τὴν Παναγία ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν ἄλλη κάμαρα, παλαιά, μὲ ἓνα στε-
φάνι | ἀργυρὸ καὶ τὴν ἄλλη ὁποῦ ἔχει τὴν μαύρη κνιζόλα μὲ φιδόρα μὲ
χρυσᾶ | ἀπάνου. Ἀκόμη νὰ τοῦ δώσουσι καὶ τοὺς Ἀρίους Δέκα ἐκεί-
νους ὁποῦ ἄφισα τοῦ ποτὲ | ἀφέντη Μάρκο Καγιάννη καὶ τὰ δύο κουά-
δρα ὁποῦ ἔχω εἰς τὸ πόρτεγο εἶναι | εἰς τὸ ἓνα ὁ ἀφέντης Χριστὸς καὶ
σηκώνει τὸ Σταυρὸ καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἔχει τὰ πάθη | τοῦ ἀφεντὸς τοῦ
Χριστοῦ. Ἀκόμη θέλω νὰ τοῦ δώσουσι τὸ στρῶμα ὁποῦ θέλει καὶ |
δύο ζευγάρια σεντόνια καὶ δύο μαξιλάρια, νὰ τοῦ δώσουσι καὶ τὴ βα-
λί | τῆς μου τὴ μεγάλη καὶ δέκα δουκάτα νὰ τὰ βασιτᾶ εἰς τὸ σπίτι
τους. |

Καὶ ἂν ὁ Σπῦρος θελήσῃ νὰ γένη ἱερέας θέλω νὰ τοῦ δώσωσι μιὰ
μούδα¹⁰¹ ἱερὰ φορηθᾶ | ἥγουν τὸ πράσινο φελόνι ταμπὼ μὲ τὸ πετρα-
χῆλί του καὶ ὑπομάνικα | καὶ ἓνα στιχάρι, τὸν ἄερα τὸν πράσινο ῥεκα-
μάδο μὲ τὸ ποτηροκάλυμμα | καὶ δισκοκάλυμμα καὶ δύο κομμάτια
ἅγια λείψανα ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἔχω | εἰς τὲς σκάτολες καὶ τὸ Εὐαγγέλιο
τὸ μεγάλο σταμπάτο καὶ ἓνα Εὐαγγέλιο | ὁποῦ ἔχω χειρόγραφο μὲ βε-
λουδο ἀπόξου κόκκινο τὸ ὁποῖον ἔχει ἀπὸ τὴν μία | μερέα ἓνα σταυρὸ

¹⁰⁰) mesata καὶ misa εἶναι τὸ αὐτό. Ἐγράψαμεν ἤδη τί ἐσήμαινεν.

¹⁰⁰) μπαβέλλα ῥοβάνα = χρῶμα μαῦρο κοκκινωπόν.

¹⁰¹) muta = ἀλλαξιά.

ἀργυρὸ καὶ ἔξι φιογῶρες στρογγυλές καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος | ἔχει ἓνα
σταυρὸ ἀργυρὸ καὶ τέσσερες φιογῶρες στρογγυλές.

Ἡ ἐκλαμπροτά | τῆ κυρία Ρεγγίνα Ἐρίτζο ἔτυχε εἰς τὴ Βενετία
καιρὸν περασμένο, ἡ δ' | ποία μου ἔσεστέρισε μὲ μεγάλην ἀσιστέντζα¹⁶²
καὶ ἀγάπη εἰς τὴν ἀρρώστεια μου | τὴν μεγάλην, τῆς ὁποίας θέλω νὰ
τῆς δίδουσι κάθε χρόνο τέσσερα δουκάτα | νὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴ
μου καὶ ὕστερα ἀπὸ λόγον τῆς νὰ τὰ δίδουσι | τῆς σινιόρας Περίνας
τῆς ἀδελφῆς τῆς καὶ ὕστερα ἀπὸ τὲς δύο νὰ μένουσι | εἰς τὴν κληρονο-
μία μου

Τοῦ ἀφέντη Φραντζέσκο Μπὸν τοῦ πολλά μου | ἡγαπημένου ἔχω
πολλές ἀμπληγατζιόνες¹⁶³ καὶ οἱ δυνάμεις δὲν σεοβίρουσι νὰ κά | μουσι
ἐκεῖνο ὁποῦ εἶναι τὸ πρέπον καὶ παρακαλῶ τὸν ἀφέντη τὸν Θεὸν | νὰ
τοῦ δώσῃ τὴν ἀνταμοιβή καὶ εἰς τὰ παιδιὰ του καὶ εἰς τὰ ἐγγόνια του
καὶ διὰ νὰ | μὴ σβύσῃ εἰς τὸν καιρὸ του ἡ ἐνθύμησί μας θέλω νὰ τοῦ
δώσουσι τὸ μαχαῖρι καὶ | περοῦνι καὶ μία κούπα ὁποῦ ἔχει ἐνταγιάδο
τὸν ἅγιον Ἀντώνιο καὶ τὸ σβελάρι¹⁶⁴ τὸ μεγάλο ὁποῦ | ἔχω ὄξον εἰς τὸ
πόρτεγο¹⁶⁵ μὲ τὴν κασέλα του.

Μέσα εἰς τὴ βαλίτζα μου τῆ | μικρὴ εἰς μίαν σκάτολα εὐρίσκονται
δύο κομμάτια λεονκόρονο καὶ | θέλω νὰ τὸ εὐρουσι νὰ τὸ δώσουσι τὸ
ἓνα κομμάτι τοῦ ἀφεντὸς Φραντζέσκου Μπὸν | καὶ τὸ ἄλλο νὰ τὸ δώ-
σουσι τοῦ Σπύρου Κολομπή. Ἀκόμη ἀφίνω τοῦ αὐτοῦ ἀφεν | τὸς
Φραντζέσκου Μπὸν τὸ σκριτθριο ὁποῦ ἔχω ἀπὸ νογέρα¹⁶⁶ μὲ κυπαρί-
σι | μὲ τὸ ταβολίνι¹⁶⁷ του διὰ νὰ τὸ κρατῆ εἰς τὴν κάμαρά του νὰ μου
ἐνθυμᾶται. |

Τοῦ Τζοριτζέτου ἐγγόνου τοῦ ἀφεντὸς Φραντζέσκο Μπὸν θέλω νὰ
τοῦ δώσουσι μία | κούπα ὁποῦ ἔχω ἀργυρῆ, παραχρονσωμένη καὶ τοὺς
ἀφίνω καὶ τὴν εὐχὴ μου ἐξ | ὀλης μου τῆς καρδιᾶς.

Μὲ τὸν ἀφειτούαλε μου ὄξον εἴκαμα καὶ τοῦ ἐκάμασι | τοὺς κόντους
τοὺς ξάστερους καιρὸν περασμένον καὶ τοὺς ἔδωκα εἰς τὰ χέρια | του
καὶ ἔχω καὶ μία κόπια εἰς τὸ λίμπρο μου μέσα καὶ θέλω καὶ τοῦ ἀφί-
νω | ἀπὸ ὄλο τὸ χρῆος τὰ ἔμισά καὶ τὰ ἄλλα ἔμισά νὰ τὰ σκουδάρουσι
οἱ ἀφέντες οἱ κομισάριοί μου διὰ νὰ δώσουσι τὰ λεγάτα μου καὶ εἰς τὸ
λίμπρο μου | θέλουσι εὐρῆ ξεκαθαριστὰ τὸ χρῆος του.

Τζῆ Ὀλίβας Γηρότο ἄφισα εἰς τὸ | τεσταμέντο μου πέντε δουκάτα
ἡ ὁποία ἀπόθανε καὶ θέλω νὰ τὰ | δώσουσι τῆς θυγατέρας τῆς διὰ μία

¹⁶²) = ὑποχρεώσεις.

¹⁶³) assistere, assistenza = περιποιοῦμαι, περιποίησης.

¹⁶⁴) σβελάρι = sveglia = ξυπνητήρι. ¹⁶⁵) = τὸ κύριον δωμάτιον τῆς οἰκίας.

¹⁶⁶) νογέρα = καρδιά. ¹⁶⁷) = τραπεζάκι.

φορά. Ἀκόμη δὲν θυμοῦμαι ἂν ἄφισα | τῆς Τζουάνας Κόπου εἰς τὸ
τεσταμένο μου καὶ ἂν λάχῃ νὰ μὴ τῆς ἄφῃσα θέλω | νὰ τῆς δώσουσι
δουκάτα τέσσερα διὰ μία φορὰ νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυ | χή μου.

Τοῦ Σάντου Γηρότου θέλω νὰ τοῦ δώσουσι δουκάτα πέντε διὰ μία
φορὰ, καὶ | τοῦ Σάντου Καλιγάρου δουκάτα τέσσερα διὰ μίαν φορὰ.
Καὶ | τοῦ Τζουάνε τοῦ ἀδελφοῦ του ἄλλα τέσσερα διὰ μία φορὰ νὰ πα-
ρακαλοῦνε | διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Εἰς τὸ τεσταμένο ἄφισα τοῦ ἀφεντὸς Παπαμιχαῆλ | Σολομὸν μιὰ
μούδα ἱερὰ τὰ ὅποια τοῦ τὰ ἔδωσα καὶ θέλω ὄχι αὐτὰ | ὅπου γράφω
εἰς τὸ τεσταμένο μου, νὰ τὰ δώσουσι τοῦ κὺρ Διάκου Φραντζέ | σκο
Κολομπὴ νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴ μου, καὶ νὰ τοῦ δώσουσι καὶ
δύο κομμάτια ἅγια λείψανα ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου ἔχω εἰς τὲς σκάτολες καὶ
τὸ κόνι | σμα τὴν ἔγερσι τοῦ Λαζάρου ὅπου ἔχει κνιζόλα στενὴ χρυσο-
μένη.

Τῆς κυ | ρίας Μαριέτας Κονταρῆ δουκάτα τέσσερα διὰ μίαν φορὰ.

Τῆς σινιόρας | Μπέτας Λαμπούδη ἄλλα τέσσερα διὰ μίαν φορὰ.

Τῆς σινιόρας Μπέτας | Κάκνη¹⁸⁸ ἄλλα τέσσερα διὰ μίαν φορὰ.

Τῆς Ἐλενέτας | Πρασινικοπούλας ἄλλα τέσσερα διὰ μίαν φορὰ.

Τῶν Σιπιεροπούλων ἄλλα τέσσερα διὰ μί | αν φορὰ.

Τῆς κυρίας Ἐργινούσας Καντζηλιέρη δουκάτα δύο διὰ μίαν | φορὰ.

Τῆς κυρὰ Μαθιᾶς Κονταρῆ δουκάτα δύο διὰ μίαν φορὰ.

Τῆς Σαν | τίνας ὅπου στέκει κάτω εἰς τὸ μετζάδο δουκάτα δύο διὰ
μίαν φορὰ.

Τῆς Πολύδωρης δουκάτο ἓνα διὰ μίαν φορὰ.

Τῆς Κολόνενας καὶ τῆς θυγατέρας | τῆς τῆς Λιανόρας δουκάτο ἓνα
τῆς κάθε μιᾶς διὰ μία φορὰ.

Τῆς | Τζανέτας Μοροπούλας δουκάτα δύο διὰ μίαν φορὰ.

Τῆς κυρᾶς Τζουὰ | νας Βενετάντο ἀφίνω νὰ τῆς δίδουσι κάθε χρό-
νο δουκάτα δύο νὰ παρακαλῇ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἀκόμη ἀφίνω τῆς Μαρίας θυγατέρας τῆς ποτὲ | Βιτώριας Δαφνο-
μήλη ὅπου στέκει τὴν σήμερο στὸ σπῆτι ὅπου στέκω νὰ | τῆς δίδουσι
κάθε χρόνο δουκάτα ἕξι διὰ τὴν ἀσιστέντζα ὅπου μοῦ | ἔκαμε εἰσὲ ὄλη
τῆς τὴν ζωὴν καὶ ὅσπερα ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς νὰ μένουσιν | εἰς τὴν κληρο-
νομία μου.

Ὅλίγα σολδία μοῦ εὐρίσκονται νὰ ἔχω μέ | σα εἰς τὸ σκαμπέλο μου
καὶ ἂν δὲν φιτάνουσι νὰ γένη ἢ θανὴ μου καὶ νὰ πλη | ρώσουσι τὰ λε-

¹⁸⁸⁾ Ἡ οἰκογένεια Κάκνη ἦτο ἐκ Ζακύνθου. Τῆς οἰκογενείας ταύτης ἦτο
καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Νικολάου Σαλαμὸν—τοῦ πατρὸς τοῦ ἔθνικοῦ ποιη-
τοῦ—ἡ Μαρίνα Κάκνη.

γάτα μου, θέλω νὰ πουλήσουσι τὸ ὀλίγο ἀσῆμι ὁποῦ μοῦ εὐρίσκεται, |
 ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἀφίνω ἄνωθεν καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἀφίνω τοῦ
 ἀνη | σοῦ μου, διὰ νὰ κάμουνσι τὰ χρειαζόμενα καὶ καθὼς σκοδάρου-
 σι¹⁶⁹ ἀπὸ τὰ | πρὸ καὶ ἀπὸ τὴν ἡντιράδα τῆς Περάγας, θέλουσι κομο-
 δάρει τὰ πάν | τα.

Τοῦ Ἑλίας Κολομπῆ υἱοῦ τοῦ ποτε Ζήσιμον ὁποῦ εὐρίσκεται | εἰς
 τὸ Σεμινάριο Φλαγγίνη θέλουσι νὰ τοῦ δίδουσι κάθε χρόνο δουκάτα |
 δύο τὸν καιρὸν ὁποῦ ἤθελε σταθῆ εἰς τὸ Σεμινάριο καὶ νὰ τοῦ δώσου-
 σι καὶ τὸν | ἅγιον Γεράσιμον καὶ ὅταν ἔξη ὁ καιρὸς νὰ πάγη εἰς τὴν
 πατρίδα του | νὰ τοῦ δώσουσι διὰ μίαν φορὰν δουκάτα δέκα διὰ νὰ
 κάμη τὴν μίξα του. |

Τοῦ Ἀθανάση Σκιαδᾶ νὰ τοῦ δίδουσι καὶ αὐτοῦ δουκάτα δύο κά-
 θε χρόνο | τὸν καιρὸν ὅπου ἤθελε σταθῆ εἰς τὰ μέρη ἐπιῦτα καὶ νὰ τοῦ
 δώσουσι καὶ δύο | ποκάμισα.

Τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας ὅπου ἔχει εἰς τὸ ἕνα τῆς πλά | γι τὸν ἅ-
 γιον Νικόλαον καὶ εἰς τὸ ἄλλο τὸν ἅγιον Γεώργιον ἀφίνω τοῦ ἀφεντὸς
 δεῖορε | Νικόλα Μπουμπούλη διὰ σημεῖον ἀγάπης. Ὅσον ἀλεῦρι | ἄ-
 βαντζάρει εἰς τὸ κασόνι μου θέλω νὰ τὸ δώσουσι τῆς ἀνηψιάς μου τῆς
 Μη | τροδώρας ἢ ποῦρε¹⁷⁰ τῆς ἀνηψᾶς τῆς τῆς Πραξίας καὶ νὰ τῆς
 δώσουσι καὶ ὅ,τι | ἄλλο εἶναι χρειαζόμενο διὰ νὰ μοῦ κάμουνσι τὰ μνη-
 μόσυνά μου εἰς τὸν χρό | νον καὶ ἂν δὲν ἀβαντζάρει νὰ τῶς τὸ ἀγορά-
 σουσι.

Εἰς τὸ ἀρμάρι ὁποῦ ἔχω τὰ | λίμπρα μου εἶναι μία σακούλα μπλά-
 βη, τὰ προτζέσα¹⁷¹ τῆς λήτες¹⁷² ὁποῦ | μᾶς ἐκάμασι οἱ ἀφέντες οἱ
 Μπαδοβέροι διὰ τὴν ποσειδὸν τῆς Περά | γας καὶ κάμποσα ἄρμπουρα
 σταμπάδα¹⁷³ καὶ θέλω νὰ τὰ δώσουσι τοῦ ἀφέν | τη τοῦ Φραντσέσκο
 τοῦ Μπὸν ὁποῦ καὶ αὐτὸς ἔχει ἰντερέσε εἰς τὴ Περά | γα νὰ τὰ φυλά-
 ξη διὰ κάθε χρεια, διατι ἐγὼ τὰ ἀνεμάζωξα μὲ πο | λὺν κόπον καὶ ἔ-
 ξοδα καὶ ἄς ἔχη τὴν ἔγνοια τους νὰ μὴ χαθοῦσι διατι δὲν | τὰ θέλει
 εὔρη μὲ εὐχολία.

Μίαν εἰκόνα ἔχω τοὺς Ἀγίους Πάντες τὴν | ὁποῖαν ἀφίνω τοῦ ἀ-
 φεντὸς Κάρλου Κόλα ἀπὸ τὸ Τζάντε διὰ σημεῖον | ἀγάπης.

Ἀπὸ τὸν σινιὸρ Τομάζο Κολομπῆ ἔχω νὰ λάβω καθὼς φαίνεται
 | εἰς τοὺς κόντους μας ἀπογραμμένους ἀπὸ τὸ χέρι του τὸν καιρὸν
 ὁποῦ ἐσοῦδα | ζε εἰς τὴν Μπάδοβα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα θέλω νὰ δώσῃ τοῦ
 ἀφεντὸς Παπα | γιώργη Κολομπῆ δουκάτα δέκα νὰ μοῦ κάμη τόσες

¹⁶⁹) σκοδάρω, σκοδέρω, σκουδάρω = εἰσπράττω. ¹⁷⁰) oppure = ἢ,

¹⁷¹) = αἱ δικογραφίαι. ¹⁷²) = δικαστικοὶ ἀγῶνες.

¹⁷³) ἄρμπουρα σταμπάτα = σχεδιαγράμματα.

λειτουργίες και τὸ ὄριστος τὸ | ἀφίνω τοῦ αὐτοῦ σινιὸρ Τομάζου διὰ
σημεῖον ἀγάπης.

Ἄφίνω τὸν ἄγιον Λου | κᾶν τοῦ ἀφέντη Νικολὸ Φριέλη και νὰ τοῦ
δώσουσι κάθε χρόνο τὸ λεγάτο | ὁποῦ ἀφίνω τῆς ποτὲ Μπενιᾶς τῆς ἀ-
δελφῆς του εἰσὲ ὄλη του τὴν ζωὴ και ὕστερα | ἀπὸ τῆ ζωὴ του νὰ μέ-
νουσι εἰς τὴν κληρονομίαν μου.

Ἄφίνω τοῦ ἀξαδέλφου | μου τοῦ ἀφέντη τοῦ Μάρκο Προκατζιάντε
τὸ καλαμάρι μου τὸ ἀργυρὸ | μὲ τὸ σαλσέρι¹⁷⁴ του τὸ ἀργυρὸ. Ἀκόμη
εἰς τὸ τεσταμέντο μου ἄφισα νὰ τοῦ δί | δουσι τὸν κάθε χρόνο ἓνα σακ-
κὶ στᾶρι και μία βαρέλα κρασι ἀπὸ τὴν Πε | ράγα και κοισιδεράρω
πὼς τοῦ εἶναι δύσκολο, και διὰ ταῦτος τὸ ἀνουλλάρω¹⁷⁵ | και θέλω νὰ
τοῦ δίδουσι κάθε χρόνο δουκάτα δώδεκα εἰσὲ ὄλη του τὴν ζωὴν | ἀπὸ
τὴν Ἰνιράδα τῆς Περάγας. Ἀκόμη τοῦ ἀφίνω τὸ σκριτόριο τὸ κυπα-
| ρισένιο τὸ μεγάλο ὁποῦ ἔχω ἀπάνου εἰς τὸ ἀρμάρι μου τὸ μεγάλο,
δί | δοντάς του ὀμπλιγο μὲ κόμοδό του νὰ δώση νὰ κάμουσι δώδεκα
λειτουργί | ες διὰ τὴν ποτὲ Ἐλενέτα Προκατζιάντε. Ἐνα Σᾶν Γκερό-
| λαμο ἔχω ἄν | τίγο¹⁷⁶ και τὸν ἀφίνω τοῦ ἀφεντός Ἀντιώνη Προκατζι-
άντε υἱοῦ τοῦ σινιὸρ Ἄουρέ | λίου διὰ σημεῖον ἀγάπης.

Τοῦ ἀφέντη τοῦ Παπαλαμπούδη θέλω νὰ | δώσουσι δουκάτα ἔξι
διὰ μίαν φορὰ νὰ παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Τῆς φι | λιόιζας μου τῆς Ἐλενέτας γυνῆς τοῦ σινιὸρ Νικολέτου
Κανάκη θέλω νὰ τῆς δίδου | σι δουκάτα τέσσερα διὰ μίαν φορὰ νὰ
παρακαλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Τοῦ και | λογέρου τοῦ Μπαρότση θέλω νὰ δώσουσι δύο δουκάτα διὰ
μίαν φορὰ νὰ παρα | καλῆ διὰ τὴν ψυχὴν μου.

Ἐγὼ χάριτι θεῖα χρεὴν δὲν ἀφίνω, μὰ ἄν λάχη ἀφί | νω τοὺς ἀ-
φέντες τοὺς κομεσάριους μου νὰ τὰ κομοδάρουσι διὰ νὰ μὴν ἔχη | νὰ
δώση κόντο ἢ ψυχὴν μου.

Εἰς τὴν Κομισαρία τοῦ ποτὲ Μικέλη Φολεροῦ | μὲ ἐμπερδεύουσι οἱ
ἁμαρτίες μου και ἐγὼ ἀφίδαρευτήκα¹⁷⁷ εἰς τοὺς ἀφέντες | τοὺς συντρό-
φους μου και ἄφρικα και ἐμανατζάρασι¹⁷⁸ εἰσὲ ὄλα τὰ πάντα και ἐμένα
| ἔτρεχε τὸ ὄνομά μου και νὰ μὴ διγογουσταριστῶ¹⁷⁹ μὲ τὴν ἀφεντία
τους δὲν | τοὺς ἔκαμα ποτὲ κανένα προτέστο περβία τοῦ παλατίου¹⁸⁰
και ἔκαμα πολ | λὸς μόδους νὰ ἐλευθερωθοῦμε και ἔκαμα πολλὰ πα-
ρακάλια τῶν ἀφεν | τῶν τῶν συντρόφων μου νὰ ἰδοῦσι νὰ ἐλευθερω-

¹⁷⁴) σαλσέρι = τὸ τρυπητὸ δοχεῖο ὅπου ἔβαζαν τὴν ἄμμον.

¹⁷⁵) ἀνουλλάρω = ἀκυρώνω. ¹⁷⁶) = ἀρχαῖος, παλαιός.

¹⁷⁷) = ἐμπιστεύομαι. ¹⁷⁸) = διαχειρίζομαι.

¹⁷⁹) disgustare = δυσαρκετοῦμαι.

¹⁸⁰) προτέστο πέρ βία τοῦ Παλατίου = διαμαρτυρία διὰ τοῦ δικαστηρίου.

θοῦμε καὶ ποτὲ δὲν ἤμπό | ρεσα νὰ δῶ ἓνα τέλος καὶ τὸ ρεμετέρω¹⁸¹
εἰς τὸ κριτήριον τοῦ ἀφεντὸς τοῦ Θεοῦ ὁποῦ | αὐτὸς εἰξεύρει πὼς ἐγὼ
δὲν ἔμανετζάρισα καὶ εἰς τὴν κοσέντζια τῶν αὐτῶν μου | συντρόφων
καὶ ρεκομανιάρω τὴν αὐτὴ ὑπόθεσι τοῦ ὑψηλοτάτου ἀφεντὸς | Φραν-
τσέσκου Δεμέτζο νὰ μὴν ἀφίση νὰ μοῦ γενῆ κανένα προεγκιουδίτζιο¹⁸². |

Εἰς τὸ σπῖτι μου εὐρίσκεται ἓνα ἀρμάρι ἀλπεδένιο¹⁸⁴ μὲ τὲς γρα-
φὲς καὶ λί | μπρα ὁποῦ εὐρεθῆκασιν τοῦ ἀδιοῦ Φουλεροῦ ἀπὸ τὲς ὁποῖες
εἰς διαφόρους καὶ | ρουὲς ὁποῦ ἐχρειασθήκασιν, ἐβγάλασι διάφορες γρα-
φὲς καὶ λίμπρα καὶ δὲν τὰ | ἐναγύρασι εἰς τὸ ἀρμάρι μὰ εὐρίσκονται
εἰς τὰ χέρια τῶν ἀφεντιῶν | τῶν Κομεσαριῶν. Τὸ ἄλλο πρᾶγμα τῆς Κο-
μεσαρίας ὁποῦ εἶχα εἰσὲ φύ | λαξι καὶ ἐκρατούσαμε μίαν καμάρω δι'
αὐτὸν καὶ ἐπλέρωνα ἐγὼ τὸ | νοῖκι τὸ ἐκονσενιάρωσι¹⁸⁵ οἱ ἀφέντες οἱ
σύντροφοί μου τὸ ἐρένιο¹⁸⁶.

Ἐγὼ εἰς καὶ | ρὸν περασμένο ἤκαμα τοῖς κόντους μου ἀπὸ τὸν
ποτὲ ἀφέντη Τζῶρ | τζη Λαμπούδη καὶ εἶχα νὰ λάβω καὶ μοῦ τὰ ἔδω-
σε ὁ ἀφέντης ὁ δετόρες ὁ Ἄν | τρουτίζος καὶ κἀνω κόντιο νὰ ἔχω νὰ
λάβω ὡς καθὼς φαίνεται εἰς τὸν κόντιο | ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔχει μία κό-
πια ὁ αὐτὸς δετόρες ὁ Ἄντρουτίζος καὶ ἀβεργίρω | τὸν ὑψηλότατο ἀ-
φέντη Φραντζέσκο Δεμέτζο, τὸν κομισάριό μου πὼς ἔχω | τὸ κόντιο μέ-
σα εἰς ἓνα μάιζο δεμένο καὶ εἰς ἐκεῖνο φανερώνει τὰ | ὅσα ἐγὼ ἔμανε-
τζάρισα καὶ παρακαλῶ τὴν ὑψηλότητά του νὰ μὴν ἀφίση | νὰ μοῦ γενῆ
κανένα προεγιουντίτζιο. Τὰ κατὰ τῆς Νοβέντιας ἀπὸ λογαρια | σμὸ τοῦ
Τζουάνε Μιάνη Ρίτζο ἔδωκα τὸ ποσέσιο¹⁸⁷ τῆς ἀδελφῆς του τῆς Κά- |
τες καὶ σκοδέρει τὴν Ἰντραδά ἀπὸ τὸν χρόνον τὸν περασμένον καὶ θέλω
νὰ | τοὺς δώσουσι τὸ λιμπρέτο τῆς δέιζι μας¹⁸⁸ καὶ τὸ λίμπρο δὲ ρι-
τζέβερο, νὰ | τὰ φυλάγη διὰ καουτζιό της καὶ ἔχω καὶ ἓνα προτζέσο μὲ
τὸ δεσέγκο¹⁸⁹ | διὰ τοὺς κάμπους τοῦ Σάν Λάζαρο καὶ ἄν δὲν τῆς
τὸ ἔχω δοσμένο νὰ τῆς | τὸ δώσουνε.

Τοῦ ἀφέντη τοῦ δετόρε τοῦ Χριστόφορο τοῦ πολλὰ ἠγαπημένου μου
θὲ | λω νὰ τοῦ δώσουσι τὴν εἰκόνα ποῦ τοῦ ἀφίνω εἰς τὸ τεσταμέντο
μου καὶ νὰ τοῦ δώσουσι | καὶ ἔξι δουκάτα διὰ μίαν φορὰ εἰς σημεῖον
ἀγάπης.

Τοῦ Σαλβαδόρου υἱοῦ τῆς σι | νιόρας Μπέτιας Λαμπούδη καὶ Ἰω-
άννη τοῦ ἀδελφοῦ του νὰ δώσουσι καθενὸς δύο | δουκάτα διὰ μίαν φο-
ρὰ νὰ παρακαλοῦσι διὰ τὴν ψυχὴ μου.

¹⁸¹) = ἐπαφίμαι. ¹⁸²) = συνείδησις. ¹⁸³) = ζημία.

¹⁸⁴) ἀλπεδένιο = ἀπὸ πεύκην. ¹⁸⁵) = παραδίδω. ¹⁸⁶) = κληρονόμος.

¹⁸⁷) ποσέσιο = κυριότης. ¹⁸⁸) = δεκάτη.

¹⁸⁹) disegno = σχεδιάγραμμα.

Θέλω τὴν ἡμέρα | ὁποῦ ὁ ἀφέντης ὁ Θεὸς δεκτῆ τὴν ψυχὴ μου νὰ δώσουσι τῶν κυρὰ Καλο | γράδων τῶν ἐδικῶν μου κάθε μιᾶς ἕνα δουκάτο νὰ κάμουσι μίαν | παράκλησι διὰ τὴν ψυχὴ μου.

Παρακαλῶ τὸν ἐκλαμπρότατο ἀφέντη | Τζόρτζη Τζανιήρη τὸ Κομεσάριό μου νὰ πάρη τὸν κόπον νὰ σκοδέρη εἰς τὴν | Περάγα διατι ε-κεῖνος εἶναι γείτονας καὶ δὲν τοῦ εἶναι πείραξι.

Τζι ὄνοράν | τζες¹⁹⁰ τὸ πουλάμε¹⁹¹ τότε παρακαλῶ νὰ μὴ τις βάνη εἰς κόντο μὰ νὰ πέμ | πη τοῦ Ἄρχου δύο ζευγάρια καπόνους¹⁹² καὶ τὸ ἐπίλοιπο νὰ μοιράζουσι μὲ | τὸν ἀφέντη τὸ δευτέρω τὸ Βάρδα καὶ τοὺς παρακαλῶ νὰ τὸ δεκτοῦσι. |

Τὴν Παναγία ὁποῦ ἄφινά τοῦ ποτὲ ἀφέντη Φραντζέσκο Φοσκαρίνη θέ | λω νὰ τήνε δώσουσι τοῦ ὑψηλοτάτου ἀφεντός Νικολό, τοῦ υιοῦ του, καὶ ἴονε | παρακαλῶ νὰ τήν ἀτζετάρη.

Θέλω ὅταν δίδουσι τὰ δνόματα τῶν ἁ | πεθαμένων μου εἰς τὲς ἐκκλησίες ὁποῦ γράφω εἰς τὸ τεσταμέντο μου, νὰ | γράφουσι καὶ τὰ δνόματα τῆς Μαρίας καὶ Νικολοῦ διὰ νὰ τὰ μνημονεύ | ούσι καὶ αὐτά.

Ὁ ὑψηλότατος ἀφέντης Πιέτρος Μαφέτης ἄνοιξε εἰς τὴν | Περάγα μὲ πρόπρια αὐτοριτὰ¹⁹³ ἕνα παρεθύρι μεγάλο τὸ ὁποῖο | μᾶς ἐφέρει μεγάλο προγιουδίτζιο καὶ δὲν ἤμπόρεσα μὲ ὄλους τοὺς λογα | ριασμοὺς ὁποῦ τοῦ εἶπα, νὰ θελήση νὰ τὸ σφαλίσῃ μὲ τὸ καλὸ καὶ κορέρει¹⁹⁴ | κάουσα¹⁹⁵ εἰς τὴν Ἀβογαρία¹⁹⁶ καὶ θέλω ἂν δὲν τήνε τελειώσω ἐγὼ τὲς ἡμέρες ἐτοῦτες | νὰ τήνε τελειώσουσι οἱ ἀφέντες οἱ κομεσάριοί μου χωρὶς ἄργητα καιροῦ διό | τι μὲ τὰ λόγια του μᾶς ἐπέρασε πὼς θέλει κομοδατζιόν¹⁹⁷ καὶ εἶναι περα | σμένα δύο χρόνια καὶ ὅ,τι κάμει χρεία νὰ ξοδιάσουσι ἀπὸ τὰ καλά μου. |

Τὸ Σπῦρο νὰ μὴ βιαστοῦσι νὰ τὸν λιπεντσιάρουσι¹⁹⁸ διατι αὐτὸς κατέχει ὅλα μου τὰ ἴν | τερέσα, τὰ μέσα καὶ τὰ ὄξου καὶ θέλει δώσει μεγάλη δούλεψι τῶν ἀφεντιῶν | τῶν Κομισαρίων καὶ θέλω ὅσον καιρὸν σταθῆ εἰς τὴ Βενετία νὰ τοῦ κάνουσι τῆς | σπέζες¹⁹⁹ καὶ ὅ,τι ἄλλο τοῦ χρειαστῆ, οἱ ἀφέντες οἱ κομεσάριοί μου.

Τοῦ ἀφέντη τοῦ Φραν | τέσκον τοῦ Μπὸν τοῦ πολλὰ μου ἡγαπημένου ξεκομανιάρω τὰ Ἰντερέσα μου | ὥσαν καὶ αὐτὸς ὁποῦ ἔχει νὰ κάμη ὄξου, ὥσαν ὁποῦ περνᾷ μεγάλη ἀγάπη ἄνα | μεσό μας καὶ διὰ ταῦτα τότε ἀφίνω καὶ αὐτὸν Κομεσάριό μου καὶ θέλει μὲ | ψέξη κάθε

¹⁹⁰⁾ onoranze = τὰ πρὸς τιμὴν δῶρα.

¹⁹¹⁾ pollame = πουλερικά.

¹⁹²⁾ carponni = τὰ παχειὰ κοιόπουλα.

¹⁹³⁾ propria autorità — αὐθαιρέτως

¹⁹⁴⁾ = τρέχω.

¹⁹⁵⁾ causa = δίκη.

¹⁹⁶⁾ Avogaria (del Comun) = πολιτικὸν καὶ ποινικὸν Δικαστήριον.

¹⁹⁷⁾ κομοδατζιόν = συμβιβασμός.

¹⁹⁸⁾ = ἀπολύω.

¹⁹⁹⁾ = ἔξοδα.

ἕνας διατὶ εἶναι ὀλίγη ἢ φακοῦτὰ ²⁰⁰ καὶ ἀφίνω πολλοὺς Κομε | σα-
ρίους, μὰ ὅλοι εἶνε φίλοι μου ἠγαπημένοι καὶ τοὺς παρακαλῶ σὴν ἀ-
γάπη | ὅποῦ ἐπέρασε ἀνάμεσά μας νὰ τὴν φανερώσουνε καὶ μὲ τὸ θά-
νατό μου | καὶ τοὺς ἀφίνω τὴν εὐχή μου ἐξ ὅλης μου τῆς καρδίας ²⁰¹
καὶ ἐποῦτο εἶναι τὸ τέλος τοῦ ἀνωθέ μου Κωδικέλλου, κονφερμάροντας
εἰς | τὰ ἀποδέλοιπα τὸ ἀνωθέν μου τεσταμέντο» ²⁰².

«Τῆ 24 Μαρτίου 1712

Ἐδημοσιεύθη ἐπὶ τοῦ νεκροῦ καὶ διεβιβάσθη ἀντίγραφον εἰς τὸ
ἐξουχώτατον Γραφεῖον τῶν Ὑδάτων, ὡς ἀνεγράφη καὶ κάτωθι τῆς δια-
θήκης τοῦ προαναφερθέντος Ἱερέως Γρηγορίου Μαῦ.

Κ. Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΣ

²⁰⁰) = ἡ περιουσία.

²⁰¹) Ἔως ἐδῶ ὁ Κωδικέλλος ἐγράφη καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ διαθέτου παρ'
ἐμπίστου, σχεδὸν ἀγραμμάτου, τοῦ ὁποίου ἡ γραφή παρουσιάζει μεγά-
λας δυσχερείας εἰς τὴν ἀνάγνωσιν.

²⁰²) Οἱ τελευταῖοι δύο στίχοι τοῦ Κωδικέλλου ἐγράφησαν παρὰ τοῦ νοτα-
ρίου Φραγκίσκου Βέλανου, Κρητός, ὁ ὅποιος ἐγνώριζεν Ἑλληνικά.
Ὅπισθεν τοῦ Κωδικέλλου ὁ νοτάριος ἀνέγραψε τὴν συνήθη πράξιν πα-
ραλαβῆς ἣεις ἔλαβε χώραν τὴν 20ὴν Μαρτίου 1712 παρόντων τῶν μαρ-
τύρων: Ἰωάννου Ἱερέως τοῦ Λαμπούδη, Κρητός καὶ Νικολάου Κανά-
κη τοῦ ποτὲ Αὐγουστίνου ὁμοίως ἐκ Κρήτης.